

บทเรียนพระอภิธรรมทางไปรษณีย์

ชุดที่ ๗.๑

เรื่อง กฎแห่งกรรม

บทที่ ๑

บทนำ

บทเรียนชุดที่ ๗ เรื่องกฎแห่งกรรม จะศึกษาถึงเหตุและผลของชีวิต ซึ่งเมื่อศึกษาแล้วจะเข้าใจในหลักเหตุและผลว่าชีวิตของสัตว์บุคคลทั้งหลายไม่ใช่ใครบันดาลให้ประสบสุขหรือทุกข์ แต่เป็นไปตามกฎแห่งกรรม เป็นไปด้วยกรรม และการให้ผลของกรรมทั้งสิ้น

ก่อนที่พระพุทธศาสนาจะอุบัติขึ้น ชาวโลกก็ ดิ้นรนแสวงหาทางที่จะพ้นทุกข์ อยู่เหมือนกัน แต่การแสวงหาทางพ้นทุกข์ ต่างพากันปฏิบัติไปตามความเห็นของตน เจ้าลัทธิจึงเกิดขึ้นมากมาย

บางลัทธิสอนว่า ชีวิตของสัตว์ทั้งหลาย เมื่อแตกดับไปแล้วก็สูญสิ้น ไม่มีการเกิดอีก ฉะนั้นจึงไม่ต้องไปสร้างกรรมดีให้เสียเวลา เพราะผลแห่งกรรมดีไม่มี ผลแห่งความชั่วไม่มี การบำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ไม่มีประโยชน์ มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ไม่ต้องเกรงกลัวอะไรทั้งสิ้น เพราะเกิดมาแล้วชาติเดียวเท่านั้น ตายไปแล้วก็สูญ ไม่เกิดอีก นรก สวรรค์ไม่มี คนที่เชื่อในลัทธิเหล่านี้ก็หมดความเกรงกลัวบาป หมดความละอายต่อการกระทำความชั่วของตน

บางลัทธิสอนว่า “การกระทำความดีกรรมชั่ว ไม่เป็นกุศล ไม่เป็นอกุศล สักแต่ว่าทำเท่านั้น”

บางลัทธิสอนว่า “คนเราเกิดมาดีหรือชั่วก็ตาม เป็นไปเองทั้งนั้น ไม่มีใครจัดแจงให้ จะดีก็ดีเอง จะชั่วก็ชั่วเอง ไม่ต้องมุ่งหน้าสร้างกรรมดีให้เสียเวลา”

บางลัทธิสอนว่า “คนเราจะดีหรือชั่วนั้น อยู่ที่อิทธิพลของดวงชะตา แล้วแต่ดวงดาวที่โคจรไปมาในจักรราศี ถ้าดวงดาวโคจรเข้าสู่ราศีที่ไม่ดีแล้ว ถึงจะทำกรรมดี ก็ไม่สามารถประสบผลดีได้ ถ้าดวงดาวโคจรเข้าสู่ราศีที่ดีแล้ว ถ้าจะทำกรรมชั่ว ก็ไม่เป็นไร ดวงช่วยไว้ได้ เป็นต้น”

บางลัทธิสอนว่า “ชีวิตของสรรพสัตว์ ทั้งหมด พระพรหมเป็นผู้สร้าง จะดีหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับพระพรหมจะลิขิต ฉะนั้น เมื่อประสบความทุกข์ความเสื่อม ก็ต้องรับไปตามที่พรหมลิขิต ยอมรับด้วยความภักดีไม่คิดแก้ไขให้เป็นอื่นได้”

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่เกิดขึ้นท่ามกลางลัทธิเหล่านั้น พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนให้ชาวโลกได้ทราบถึงกฎแห่งความเป็นจริงของชีวิตว่า ไม่มีผู้สร้าง แต่เป็นไปตามกฎแห่งกรรม

เรื่องกรรมเป็นเรื่องสำคัญ คนทุกๆ ไปมักจะกล่าวถึงกันอยู่เสมอ แต่ก็เป็นการกล่าวโดยไม่เข้าใจเรื่องกรรม เมื่อจะกล่าวถึงก็พบว่าจะพูดเรื่องกรรมกันไปในความหมายคนละอย่าง กล่าวโดยไม่มีหลักในเรื่องกรรม บางคนพูดถึงเรื่องกรรมด้วยสำคัญว่า *กรรมเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์บันดาลได้ทุกอย่าง ทำนองเดียวกับพระพรหมหรือพระเจ้าที่จะบันดาลได้ทุกอย่าง หรือพูดถึงกรรมในทำนองโชคชะตาเคราะห์ดวง หรือบางบุคคลกล่าวว่าเป็นเรื่องแต่งขึ้นมาเพื่อหลอกให้คนกลัวเท่านั้น*

กฎแห่งกรรมจึงเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจ จึงเป็นธรรมดาที่คนในยุคที่เจริญก้าวหน้า ด้านวัตถุ จะคิดปฏิเสธกฎแห่งกรรมว่า *“ทำดีก็ไม่เห็นว่าจะได้ดีที่ตรงไหน ทำชั่วก็ไม่เห็นว่าจะได้รับผลชั่ว แต่อย่างไร”* แล้วจะมุ่งทำกรรมดีกันไปทำไม นี่เป็นเหตุหนึ่งในหลายๆ ประการ ที่ทำให้เห็นผิดไปว่า *ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว* ทั้งนี้ก็เพราะไม่เข้าใจในกฎแห่งกรรม

ฉะนั้นการศึกษา เรื่องกฎแห่งกรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะ จะทำให้เกิดความ สว่างในจิตใจ ความฉลาดในกฎแห่งกรรมนี้เองที่จะทำให้บุคคลละเว้นกรรมชั่ว หันมาประพฤติกรรมดี

บทที่ ๒

ความรู้เบื้องต้นเรื่องของกรรม

กรรมคืออะไร

คำว่า “กรรม” แปลว่า การกระทำ กรรมจึงเป็นคำกลางๆ เพราะ กรรม หมายถึง การกระทำทั้งดี และชั่ว

อะไรคือสิ่งที่เรียกว่ากรรม ?

สิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่ากรรมนั้น ตรัสหมายถึงเจตนา ฉะนั้น สิ่งทีเรียกว่ากรรม มุ่งหมายถึงเจตนา ที่กระทำดี เรียกว่า กุศลเจตนา เจตนาที่กระทำชั่ว เรียกว่า อกุศลเจตนา ซึ่งเมื่อสำเร็จเป็นกรรมแล้ว ก็เรียกว่า กุศลกรรม อกุศลกรรม

การกระทำต้องอาศัยเจตนาที่เกิดขึ้นภายในจิตเป็นเหตุ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “เจตนะหัง ภิกขเว เวกัมมัง วะทามิ เจตะยิตวา กัมมัง กะโรติ กายะนะ วาจาเย มะนะสา ” แปลว่า **ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรา กล่าวว่ เจตนา คือ ตัวกรรม สัตว์ที่กระทำกรรมด้วยกาย วาจา ใจก็ดี ย่อมมีการปรุงแต่ง คือคิดนึก ก่อนแล้วจึงทำ ดังนี้**

คำว่าเจตนา ในทางธรรมะนั้นหมายถึง ธรรมชาติที่จิตใจ ที่มุ่งมั่นจะกระทำกิจต่างๆ ให้สำเร็จลง ซึ่งก็ ต้องประกอบด้วยปัจจัยอื่นๆ ด้วย สิ่งทีกระทำสำเร็จแล้วนั้นเป็นกรรม ย่อมส่งผลในภายหลัง เป็นความสุขบ้าง ทุกข์บ้าง แก่ผู้กระทำ จึงเรียกว่า **กรรม**

ในบางคราวลำพังเพียงเจตนาอย่างเดียวกัไม่สามารถจะทำผลให้เกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยธรรมอื่นบางอย่าง เกิดขึ้นประกอบร่วมกับเจตนา และธรรมบางอย่างเหล่านั้นออกหน้าเป็นประธานในการสร้างผลยิ่งกว่าเจตนา วาระเช่นนี้เองทีกล่าวได้ว่าธรรมบางอย่างทีประกอบรวมกันกับเจตนาทีชื่อว่า **กรรม** เช่นการจะทำให้อรียผล เกิดขึ้น ต้องอาศัยองค์มรรค ๘ จึงจะสำเร็จได้ และองค์ ๘ ก็เป็นประธานในการทำพระอรียผลให้เกิดขึ้นยิ่งกว่า เจตนา ด้วยเหตุนี้พระพุทธองค์จึงไม่ตรัสถึงเจตนา แต่ตรัสถึงพระ อริยมรรคมีองค์ ๘ **ว่าเป็นกรรม คือ เป็น กรรมที่ไม่ดำไม่ขาว ทำวิบากที่ไม่ดำไม่ขาว** คือ ทำพระอรียผลมีโสดาปัตติผล เป็นต้น ให้เกิดขึ้น และถ้าจะ กล่าวถึงโพชฌงค์ ๗ (องค์แห่งการตรัสรู้ ๗ อย่าง) มีสติสัมโพชฌงค์ เป็นต้น โพชฌงค์นี้เป็นเหตุแห่งพระ อริยมรรคมีองค์ ๘ อีกทีหนึ่ง

หรือ **อภิชฌา** คือ ความโลภทีเพ่งเล็งอยากได้ **พยาบาท** คือ ความโกรธทีมุ่งทีจะให้ผู้อื่นวิบัติ **มิจฉาทิฏฐิ** คือ ความเห็นผิด ทั้ง ๓ ประการนี้ เกิดขึ้นได้เพราะมีสภาพธรรมของตนโดยเฉพาะๆ เป็น ประธาน ไม่ใช่มีเจตนาอย่างเดียว และสำเร็จเป็นกรรมได้ก็เพราะมีสภาพธรรมของตนนั้นทำให้สำเร็จ และการ ทีจะไม่ให้สภาพธรรมฝ่ายชั่ว ๓ อย่างนี้เกิดขึ้น ก็ต้องมีธรรมฝ่ายดี หรือทีเรียกว่า ธรรมทีเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน เกิดขึ้น จึงจะทำให้ธรรมฝ่ายชั่วนั้นหยุดลง ธรรมทีเป็นปฏิปักษ์ต่อกันมีดังนี้ คือ

อภิชฌา	มีธรรมทีเป็นปฏิปักษ์ คือ	อนภิชฌา	เป็นสภาวะทีห้ามความโลภ
พยาบาท	”	”	” อพยาบาท เป็นสภาวะทีห้ามความโกรธ
มิจฉาทิฏฐิ	”	”	” สัมมาทิฏฐิ เป็นสภาวะทีมีความเห็นชอบ

สรุปว่า ในคราวใดทีการกระทำทั้งหลาย มีการให้ทาน หรือ การฆ่าสัตว์ เป็นต้น สำเร็จลง ถ้าการกระทำ นั้นๆ สำเร็จได้เพราะอาศัยเจตนาออกหน้า เป็นประธาน เป็นใหญ่ ก็กล่าวได้ว่ามีเจตนาเป็นผู้ทำให้สำเร็จ คือ เป็นกรรม

ถ้าการกระทำนั้นๆ สำเร็จลงเพราะอาศัยธรรมอื่นบางอย่างทีประกอบรวมกับเจตนา ออกหน้า เป็น ประธาน เป็นใหญ่ ก็กล่าวได้ว่ามีธรรมอื่นเหล่านั้นเป็นผู้ทำให้สำเร็จ คือ เป็นกรรม เช่น อภิชฌา มีความโลภที เพ่งเล็งอยากได้ เป็นประธาน

กรรมมีกี่อย่าง

๑. กรรมมี ๒ อย่าง โดยชาติ คือ อกุศลกรรม และ กุศลกรรม หมายความว่า ถ้าเป็นไปเพื่อเบียดเบียนตนหรือผู้อื่นก็เป็นอกุศลกรรม ถ้ามองเว้นจากการเบียดเบียนก็เป็นกุศลกรรม

กรรมมี ๒ อย่าง อีกนัยหนึ่ง โดยการส่งผล คือ อกุศลส่งผลเป็นทุกข์ เรียกว่า อกุศลกรรม กุศลส่งผลเป็นความสุข เรียกว่า กุศลกรรม

๒. กรรมมี ๓ อย่าง โดยเกี่ยวกับทวาร ๓ คือ กายทวาร วจิทวาร มโนทวาร กล่าวคือ กรรมทั้ง ๒ อย่าง คือ กุศลกรรมและอกุศลกรรมดังกล่าวแล้วนั้น แต่ละอย่าง เมื่อจำแนกตามทวาร ๓ คือ กายทวาร วจิทวาร มโนทวาร ก็ได้ ๓ อย่าง คือ กายกรรม วจิจกรรม มโนกรรม โดยสรุปทวารคือ ช่องทางให้เกิดกรรม เรื่องกรรม ๓ มีกายกรรม เป็นต้นนี้ จะกล่าวโดยละเอียดในบทเรียนชุดที่ ๗.๒

๓. กรรมมี ๓ อย่าง อีกนัยหนึ่ง โดยเกี่ยวกับภุมิ ๓ ได้แก่ กามาวจรกรรม รูปาวจรกรรม อรูปาวจรกรรม ที่ว่าเกี่ยวกับภุมิเพราะมีความหมายว่า เป็นที่เกิด คือ เป็นที่เกิดของสัตว์ มี ๓ คือ กามภุมิ รูปภุมิ อรูปภุมิ ฉะนั้นกรรมที่เป็นเหตุให้ท่องเที่ยว คือ เกิดในกามภุมิ ชื่อว่า กามาวจรกรรม กรรมที่เป็นเหตุให้ท่องเที่ยว คือ เกิดในรูปภุมิ ชื่อว่า รูปาวจรกรรม กรรมที่เป็นเหตุให้ท่องเที่ยว คือ เกิดในอรูปภุมิ ชื่อว่า อรูปาวจรกรรม

๔. กรรมมี ๔ อย่าง มีหลายนัย เช่น เกี่ยวกับกิจที่กระทำ คือ ชนกกรรม เป็นต้น หรือ เกี่ยวกับลำดับแห่งการให้ผล คือ ครุกรรม เป็นต้น ซึ่งจะกล่าวในกรรม ๑๖ ที่ได้ศึกษาโดยละเอียดต่อไป

๕. กรรมมี ๕ อย่าง ได้แก่ อนันตริยกรรม ๕ อย่าง คือ ฆ่าบิดา ฆ่ามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำสังฆเภท ทำโลหิตุปบาท

๖. กรรมมี ๑๐ อย่าง ได้แก่ อกุศลกรรมบถ ๑๐ มีปาณาติปาต เป็นต้น หรือ กุศลกรรมบถ ๑๐ มีการให้ทาน เป็นต้น

๗. กรรมมี ๑๒ อย่าง กรรมมีทั้งหมด ๔ หมวด คือ

หมวดที่ ๑ กิจจตุกกะ มี ๔ อย่าง คือ ชนกกรรม เป็นต้น

หมวดที่ ๒ ปากทานปริยาจตุกกะ มี ๔ อย่าง คือ ครุกรรม เป็นต้น

หมวดที่ ๓ ปากกาลจตุกกะ มี ๔ อย่าง คือ ทิฏฐธัมมเวทนียกรรม เป็นต้น

หมวดที่ ๔ ปากฐานจตุกกะ มี ๔ อย่าง คือ อกุศลกรรม เป็นต้น

ใน ๓ หมวดแรกมีหมวดละ ๔ อย่าง รวมเป็น ๑๒ อย่าง เป็นกรรมที่แสดงโดยนัยแห่งพระสูตร (เฉพาะกรรมหมวดที่ ๔ มี ๔ อย่าง เท่านั้น ที่แสดงโดยนัยแห่งพระอภิธรรม)

๘. กรรมมี ๑๖ อย่าง เป็นการแสดงเรื่องกรรมทั้งหมด รวมทั้งโดยนัยแห่งพระสูตรและพระอภิธรรม

ในบทเรียนชุดนี้จะกล่าวโดยละเอียดเฉพาะเรื่องกรรม ๑๖ เพราะเป็นที่รวบรวมเรื่องกรรมไว้ทั้งหมดแล้ว

บทที่ ๓

กรรม ๔ หมวด มี ๑๖ อย่าง

หมวดที่ ๑	หมวดที่ ๒	หมวดที่ ๓	หมวดที่ ๔
กิจจตุกกะ ว่าโดยกิจมี ๔	ปากทานปริยาจตุกกะ ว่าโดยลำดับการให้ผลมี ๔	ปากกาลจตุกกะ ว่าโดยเวลาให้ผล มี ๔	ปากัญฐานจตุกกะ ว่าโดยฐานะที่ให้ผล มี ๔
๑. ชนกกรรม ๒. อุบัติถัมภกกรรม ๓. อุปปีฬกกรรม ๔. อุปฆาตกรรม	๑. คุรุกรรม ๒. อาสันนกรรม ๓. อาจิณณกรรม ๔. กฏัตตกรรม	๑. ทิฏฐธัมมเวทนียกรรม ๒. อุปปีชชเวทนียกรรม ๓. อปราชยเวทนียกรรม ๔. อโหสิกกรรม	๑. อกุศลกรรม ๒. กามาวจรกุศลกรรม ๓. รูปาวจรกุศลกรรม ๔. อรูปาวจรกุศลกรรม

หลักการอ่านภาษาบาลี และตัวอย่างคำอ่านบาลี

หลักการอ่านภาษาบาลีมีดังนี้

๑. พยัญชนะตัวใด ไม่มีสระกำกับอยู่ให้อ่านออกเสียงสระ อะ (ภาษาบาลีไม่มีสระ อะ)

เช่น นโม = นะ-โม

๒. พินทุ (.) ที่อยู่ใต้พยัญชนะใด พยัญชนะตัวนั้นจะเป็นตัวสะกดของตัวหน้า เช่น

ตัวอย่างคำอ่าน เช่น

ปากทานปริยาจตุกกะ = ปา-กะ-ทา-นะ-ปริ-ยา-ยะ-จะ-ตุก-กะ

ปากกาลจตุกกะ = ปา-กะ-กา-ละ-จะ-ตุก-กะ

ปากัญฐานจตุกกะ = ปา-กัต-ถา-นะ-จะ-ตุก-กะ

อุบัติถัมภกกรรม = อุ-ปัต-ถัม-ภะ-กะ-กัม

อุปปีฬกกรรม = อุ-ปะ-ปี-ละ-กะ-กัม

ตัวอย่างคำอ่าน เช่น

อุปฆาตกรรม = อุ-ปะ-คา-ตะ-กะ-กัม

กฏัตตกรรม = กะ-ตัต-ตา-กัม

ทิฏฐธัมมเวทนียกรรม = ทิด-ถะ-ท่า-มะ-เว-ทะ-นี-ยะ-กัม

อุปปีชชเวทนียกรรม = อุ-ปะ-ปัต-ชะ-เว-ทะ-นี-ยะ-กัม

อปราชยเวทนียกรรม = อะ-ปะ-รา-ปะ-ริ-ยะ-เว-ทะ-นี-ยะ-กัม

หมวดที่ ๑ หน้าที่ของกรรม (กิจจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑ .	ชนกกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่ให้วิบากเกิดขึ้น หรือทำให้ผลเกิดขึ้น
๒ .	อุปัทภักกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนกรรมอื่นๆ
๓ .	อุปปีฬกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปเบียดเบียนกรรมอื่นๆ
๔ .	อุปฆาตกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปตัดรอนกรรมอื่นๆ

หมวดที่ ๒ ลำดับการให้ผลของกรรม (ปากทานปริยายจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑.	ครุกรรม	กรรมอย่างหนัก ที่กรรมอื่นๆ ไม่สามารถจะห้ามได้
๒.	อาสันนกรรม	กรรมที่ทำไว้เมื่อใกล้จะตาย
๓.	อาจิณณกรรม	กรรมที่เคยทำไว้เสมอๆ
๔.	กฏิตตากรรม	กรรมที่ทำไว้พอประมาณ พอประมาณนี้หมายถึงไม่เท่าถึงกรรมทั้ง ๓ ข้อ ที่กล่าวไว้ข้างต้น หรือกรรมในอดีตภพ

หมวดที่ ๓ เวลาที่ให้ผล (ปากกาลจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑.	ทิฏฐัมมเวทนียกรรม	กรรมที่ได้รับผลในปัจจุบันชาตินี้
๒.	อุปัชชเวทนียกรรม	กรรมที่ให้ผลในชาติหน้า (คือชาติที่ ๒ นับจากชาตินี้ไป)
๓.	อปราปรียเวทนียกรรม	กรรมที่จะให้ผลตั้งแต่ชาติที่ ๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะนิพพาน
๔.	อโหสิกรรม	กรรมที่ไม่ให้ผล

หมวดที่ ๔ ว่าโดยฐานะที่ให้ผล (ปากัญฐานจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑.	อกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่ในอกุศลจิต ๑๒
๒.	กามาวจรกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่มหากุศลจิต ๘
๓.	รูปาวจรกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่ในรูปาวจรกุศลจิต ๕
๔.	อรูปาวจรกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่ในอรูปาวจรจิต ๔

บทที่ ๔

กรรมหมวดที่ ๑

กิจจตุกกะ

กิจจตุกกะ หมายถึง หน้าทีของกรรม มี ๔ อย่าง คือ

๑. **ชนกกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่ให้วิบากเกิดขึ้น หรือทำให้ผลเกิดขึ้น
๒. **อุปัตถัมภกกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนกรรมอื่น ๆ
๓. **อุปปีฬกกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปเบียดเบียนกรรมอื่น ๆ
๔. **อุปฆาตกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปตัดรอนกรรมอื่น ๆ

๑. ชนกกรรม

ชนกกรรม หมายถึง *กรรมที่ทำให้วิบากเกิดขึ้น* เป็นกรรมที่ทำให้วิบากทั้งนามและรูปเกิดขึ้นได้ องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และโลกียกุศลกรรม ๑๗ คือ มหากุศลกรรม ๘ รูปาวจรกุศลกรรม ๕ อรูปาวจรกุศลกรรม ๔

กรรมที่ชื่อว่า **ชนกกรรม** เพราะมีความหมายว่า “ทำให้เกิด” คือ เจตนาที่เป็นกุศลหรืออกุศล ซึ่งทำให้วิบากและกัมมชรูปให้เกิดขึ้นในปฏิสนธิกาล คือ ในเวลาที่สัตว์เกิด และทำให้วิบากและกัมมชรูปให้เกิดขึ้นในวัตตติกาล คือ ในเวลาต่อมาหลังจากปฏิสนธิแล้ว

คำว่า **วิบาก** แปลว่า **ผล** เปรียบเทียบว่า ข้าวสารที่หุงแล้วย่อมเป็นข้าวสวยให้คนได้รับประทาน ได้รับความอร่อย หรือไม่อร่อย จึงเรียกข้าวสวยนั้นว่า “ข้าวสุก” หรือ ผลมะม่วงเมื่อเริ่มแก่ก็เหมาะแก่การนำมารับประทาน ได้รับความอร่อย หรือไม่อร่อย จึงเรียกมะม่วงแก่ที่ว่า “มะม่วงสุก” ฉะนั้น กรรมที่บุคคลทำ คือ ก่อไว้แล้ว ย่อมมีผลที่บุคคลพึงได้รับเป็นความสุข หรือทุกข์ในภายหลัง จึงเรียกผลของกรรมนั้นว่า **วิบาก** คือเป็นผล หรือเป็นของสูงงอม เพราะเป็นเหมือนความสูงงอมของกรรมฉะนั้น คำว่า **วิบาก** นี้ เป็นชื่อผลของกรรมฝ่ายนามธรรม

คำว่า **กัมมชรูป** เพราะเป็นรูปที่เกิดจากกรรม จึงได้ชื่อว่า **กัมมชรูป** เรื่องรูปได้ศึกษาแล้วในบทเรียนชุดที่ ๕ ว่า รูปเกิดจากสมุฏฐาน ๔ คือ กรรม จิต อุตฺ อาหาร กัมมชรูป คือ รูปที่เกิดจากกรรม ได้แก่ ปสาทตา รวมตลอดถึง อวัยวะ ๓๒ มี ผม ขน เล็บ เป็นต้น

๑. ชนกรรมนำเกิดในสุคติภูมิ

๑.๑ มหากุศลกรรม ๘ ส่งผลนำไปเกิดในมนุษย์ภูมิและเทวภูมิ

มหากุศลกรรม ๘ จะส่งผลเป็นวิบากที่ดี เจตนาที่อยู่ในมหากุศลกรรมจะส่งผลทำหน้าที่ ชนกรรมนำไปเกิด ได้รูปร่างกายปรากฏอรรถภาพของสัตว์ในสุคติภูมิ เป็นมนุษย์หรือ เทวดา อันจะเป็นปัจจัย คือ เป็นที่รองรับความสุขได้มากกว่าความทุกข์ และการมีวิมาน มี รัศมี ของเทวดา ก็ด้วยอำนาจของกรรมที่เกิดจากชนกรรมนี้เอง

๑.๒ รูปาวจรกุศลกรรม ๕ นำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปาวจรกุศลกรรม ๔ นำไปเกิดในอรูปภูมิ

สำหรับ รูปาวจรกุศล และอรูปาวจรกุศล คือผู้ที่ประกอบกรรมในภวานากุศล เช่น ปัจจุบันชาตินี้เจริญ สมภาวนาจน ได้ฌาน ตั้งแต่ปฐมฌานเป็นต้นไป เจตนาที่เกิดขึ้นในรูปาวจรกุศล ก็ส่งผลให้ไปเกิดในรูปภูมิ เป็นรูปพรหม ถ้าเจริญอรูปาวจรกุศล ก็จะส่งผลนำไปเกิดในอรูปภูมิ เป็นอรูปพรหม

๒. ชนกรรมนำเกิดในอบายภูมิ

๒.๑ อกุศลกรรม ๑๒ ส่งผลนำไปเกิดในอบายภูมิ ๔

อกุศลกรรม ๑๒ เป็นกรรมชั่ว จึงส่งผลเป็นวิบากที่ชั่ว เจตนาที่อยู่ในอกุศลกรรมนั้น จะส่งผลทำหน้าที่ ชนกรรมนำไปเกิด ได้รูปร่างกายก็ปรากฏเป็นอรรถภาพของสัตว์ในทุคติภูมิ เป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์ เเดรัจฉาน เป็นที่รองรับความทุกข์ได้มากกว่าความสุข

นรก

การทำกรรมโดยมีเจตนาประกอบใน โทสมูลจิต เช่น การ อาฆาต พยาบาท เบียดเบียน ปองร้าย ความโกรธที่ รุนแรงก็ จะเป็นตัวชนกรรมนำไปเกิด เป็นสัตว์นรก จะ ถูกเผาด้วย ไฟ ถูกทรมาน ด้วยวิธีการต่างๆ แต่ก็ไม่ตาย เพราะเหตุว่า กรรมยังไม่หมด เป็นทุกข์ทรมานจากการถูกทรมาน ก็ด้วย อำนาจของกรรมที่ทำด้วยความโกรธ

เปรต และอสุรกายภูมิ

การทำกรรมโดยมีเจตนาประกอบใน โลกมूलจิต เจตนาในโลก มूलจิตจะทำหน้าที่ชนกรรมนำไปเกิดในสองภูมินี้

เดรัจฉาน

การทำกรรมโดยมีเจตนาประกอบใน โมหมूलจิต เจตนาใน โมหมूलจิตจะทำหน้าที่ชนกรรมนำไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน

อนึ่ง การที่มนุษย์ เทวดา พรหม และ สัตว์ทั้งหลาย ได้รูปร่างกายที่แตกต่างกัน ทั้งรูปลักษณะ ทรวดทรง สันฐาน สูง ต่ำ ดำ ขาว และด้านอาการ ๓๒ ตลอดจนด้านประสาท ความต่างกันของสิ่งทั้งหลาย เหล่านี้ก็เรียกว่า กัมมชรูป เหมือนกัน

ในสังสารวัฏอันยาวนานนี้ สัตว์ทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิดมาแล้วนับภพชาติไม่ถ้วน จึงทำกรรมมาแล้ว ทุกอย่าง ในกรรมทั้งหลายนั้น ถ้ากรรมตัวอย่างหนึ่งให้ผลทำหน้าที่ปฏิสนธิให้เกิดขึ้นในมนุษย์ กรรมตัวอย่างนั้น และกรรมตัวอย่างอื่นที่เหลือก็ยังคงตามให้ผลในปวัตติกาล โดยการให้ผลอันเป็นเหตุให้เกิดความสุข ตามสมควรแก่ โอกาส ส่วนกรรมชั่วทั้งหลายก็มีแต่จะตามให้ผลในเวลาหลังจากปฏิสนธิแล้วอย่างเดียว โดยการให้ผลเป็น ความทุกข์ ตามสมควรแก่โอกาสของตน กรรมเหล่านั้น ชื่อว่า **ชนกกรรมทั้งสิ้น คือ ทำวิบากให้เกิด** และใน เวลาที่กรรมชั่วให้ผลนำไปเกิดในอบายภูมิก็มีนัยเดียวกันนี้

สรุป ชนกกรรม เป็นกรรมที่ทำวิบากพร้อมทั้งกัมมชรูปให้เกิดขึ้น ในปฏิสนธิกาล คือในเวลาที่เกิด และในปวัตติกาล คือ ในเวลาต่อมาหลังจากที่ปฏิสนธิแล้ว

จบ ชนกกรรม

๒. อุปัตถัมภกกรรม

อุปัตถัมภกกรรม หมายถึง *กรรมที่ทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนกรรมอื่นๆ* เป็นกรรมที่อุปถัมภ์กรรมอื่นๆ คือ ช่วยอุปถัมภ์รูปนามขั้น ๕ ที่เกิดจากกรรมอื่นๆ ได้ องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ มหากุศลกรรม ๘

คำว่า อุปัตถัมภกกรรม เพราะเป็นกรรมที่มีความหมายว่า **อุปถัมภ์** กล่าวคือ อุปถัมภ์วิบากอันเป็นผล ของชนกกรรมนั่นเอง

เฉพาะอุปัตถัมภกกรรมเอง ไม่สามารถที่จะทำวิบากเกิดได้โดยตรง ทำได้แต่เพียงอุปถัมภ์สุข หรือ ทุกข์นั้นให้เป็นไปได้นานๆ ในปวัตติกาล (สุขหรือทุกข์นี้เป็นวิบากที่ชนกกรรมทำให้เกิดขึ้น) เช่น ช่วยอุปถัมภ์ ทำให้ชาติทั้ง ๔ มีความสม่าเสมอกัน จึงทำให้เป็นคนมีโรคน้อย เป็นคนมีอนามยดี เมื่อบุคคลนั้นมีโรคน้อย เป็นคนมีอนามยดี ชนกกรรมที่เป็นกุศลที่ได้ทำไว้แล้วในอดีตก็มีโอกาสให้ผลได้โดยสะดวก ส่งผลให้ได้รับความสุข ให้เกิดได้บ่อยๆ ด้วยเหตุที่ทำหน้าที่อุปถัมภ์สนับสนุนให้ชนกกรรมฝ่ายกุศลมีโอกาสนำให้ผลได้ โดยสะดวก จึงได้ชื่อ อุปัตถัมภกกรรม ส่วนฝ่ายอกุศลก็มีนัยเป็นไปในทำนองตรงกันข้ามคือทำให้ได้รับทุกข์ ต่อไปจะได้ศึกษาเรื่องอุปัตถัมภกกรรมในนัยต่างๆ โดยละเอียด

ปฏิสนธิกาล คือ ขณะเกิด กล่าวคือ ในขณะที่มีวิญญาณมาเกิดในครรภ์มารดา ขณะนั้นเรียกว่า ปฏิสนธิกาล

ปวัตติกาล คือ ขณะที่ดำรงชีวิตอยู่ กล่าวคือ เวลาภายหลังจากปฏิสนธิกาลแล้ว ในช่วงที่สัตว์ยังดำรงชีวิตอยู่

อุปถัมภ์ภกกรรม มี ๓ ประการ คือ

๑. อุดหนุนชนกกรรม ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสนำผล
๒. อุดหนุนชนกกรรม ที่กำลังมีโอกาสนำผล ให้มีกำลังในการนำผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น
๓. อุดหนุนรูปนาม ที่เกิดมาแล้วให้เจริญขึ้นและอยู่ได้

๑. อุดหนุนชนกกรรม ที่ยังไม่มีโอกาสนำผล ให้มีโอกาสนำผล มี ๘ คือ

- ๑.๑ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๒ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๑.๓ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๔ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๑.๕ กุศล ที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๖ กุศล ที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๑.๗ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๘ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ

๑.๑ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในอดีตภพ ที่ยังไม่มีโอกาสนำผล ให้มีโอกาสนำผล

ตัวอย่างเช่น บุคคลทำทั้งกุศลและอกุศล เมื่อใกล้จะตายถ้ามีสติกำหนดรู้เท่าทันจิต ทำให้จิตผ่องใสไม่เศร้าหมอง ไม่ห่วงกังวลในทรัพย์สินเงินทอง หรือเรื่องใดๆ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตายจะช่วยอุดหนุนแก่กุศลกรรมที่ทำไว้แล้วในชาติก่อนๆ ที่ยังไม่มีโอกาสนำผล ให้ได้มีโอกาสนำผล นำไปเกิดในภพภูมิที่ดีต่อไป

๑.๒ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ ที่ยังไม่มีโอกาสนำผล ให้มีโอกาสนำผล

ตัวอย่างเช่น บุคคลเมื่อใกล้จะตายถ้าเกิดความห่วงใยในบุตร ภรรยา สามี ทรัพย์สิน อาลัยอาวรณ์ในชีวิตตนเอง ไม่อยากตาย กลัวตาย เพราะความตายทำให้พลัดพรากจากสิ่งที่รัก สิ่งที่ยังห่วงหาอาลัย เศร้าหมอง กระวนกระวาย สิ้นหน้าเปลี่ยนไป เกิดความวิตกกังวลอย่างเห็นได้ชัด ถ้าปล่อยให้ตายไปในลักษณะอย่างนี้ก็จะไปสู่อุบัติภูมิ

จะแก้ไขอย่างไร ? ทั้งๆ ที่กุศล ก็เคยทำมาแล้ว แต่กุศล นั้นช่วยไม่ได้ เพราะ ว่าปัจจุบันมีแต่อกุศลเกิดขึ้น มีความยึดถือ ความห่วงใย ทำให้ใจเศร้าหมอง

ผู้ปรนนิบัติ ถ้ารู้เท่าทันต่ออารมณ์ ก็ควรพูดให้ผู้ใกล้ตายนึกถึงบุญกุศล ที่เคยทำมา เช่น สร้างโบสถ์ ศาลา พระประธาน ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ใส่บาตร ฯลฯ ผู้ใกล้ตาย เคยทำบุญอะไรก็ให้ ผู้ปรนนิบัติพูดถึง เสมอ ๆ ให้ดูรูปถ่ายงานบุญที่เคยทำ เพื่อให้ผู้ใกล้ตายนึกถึงบุญที่ เคยทำไว้ อารมณ์ใหม่ที่ได้รับนี้ อาจจะทำให้คลายความทุกข์ และมีอารมณ์เป็นกุศลเกิดขึ้น เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้ใกล้ตายมีกุศลเกิดขึ้น ทำให้กุศลชกกรรมในปัจจุบัน ที่เคยทำไว้แล้ว และ ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสร่งผลนำไปสู่สุคติภูมิได้

๑.๓ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนอกุศลชกกรรมในอดีตภพที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสร่งผล

ตัวอย่างเช่น บางคนบริจาคทาน รักษาศีล แต่ว่าจิตไม่ถึงขั้นภาวนา แล้วก็รู้เรื่องชีวิต ไม่รู้เรื่องรูปนาม เพราะว่าไม่ได้ศึกษาเรื่องรูปนาม พอใกล้ตายก็มีแต่ความกลัว กลัวความพลัดพราก จิตก็ผูกพันอยู่กับทรัพย์สมบัติที่ตัวเองไม่ได้ทำทาน ผูกพันอยู่กับลูกหลานบริวารต่างๆ เมื่อ เป็นเช่นนี้ก็ทำให้เกิดทุกข์ จิตใจเศร้าหมอง

ถ้าคนที่ปรนนิบัติไม่รู้เรื่องธรรมะ ไม่มีการศึกษาธรรมะ ก็ไม่รู้จะช่วยอย่างไร บางครั้งลูกหลาน มาหนึ่งร้องให้ ยิ่งทำให้ห่วงหนักขึ้นไปอีก จิตก็ยิ่งเศร้าหมอง เมื่อเป็นเช่นนี้ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตายนี้เองจะเปิดโอกาส ให้อกุศลกรรมทั้งหลายที่เคยทำไว้แล้วในอดีตภพ มีกำลังร่งผล เมื่อตายลงก็นำไปเกิดในอบายภูมิ

๑.๔ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนอกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสร่งผล

ตัวอย่างเช่น บางคนตอนที่ยังเป็น เด็ก ขาดการอบรม สั่งสอนเรื่องบาปบุญ จึงทำอะไรตามประสาเด็ก เช่น ขอบรังแกสัตว์ ตีสัตว์ ให้ตาย ตกปลา เห็นเป็นเรื่องสนุก เพราะว่าไม่รู้เรื่องบาป บุญ แต่ถ้าพ่อแม่เป็นคนมีศีลธรรมก็จะห้ามลูกให้กลัวบาป เด็กจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจก็ตาม แต่คำว่าบาปนี้ติดหูเด็ก เด็กก็ไม่ กล้าทำ ถ้าทำชั่วอย่างนี้เป็นบาป เด็กบางคนพ่อแม่ไม่ได้สั่งสอนเรื่องบาปบุญคุณโทษ แม้แต่คำว่า “บาป” ในสมัยนี้เราก็ไม่พูดถึงแล้ว บาปบุญ คุณโทษ เป็นอย่างไรไม่รู้เรื่อง จึงทำบาปด้วยความคะนองตามประสาเด็ก พอโตขึ้นตอนใกล้ตายจิต ใจนึกถึงเมื่อตอนเด็ก ว่าเคยฆ่าสัตว์ เคยทำบาปอย่างนั้น ๆ เมื่อตายในขณะที่ใจเศร้าหมองก็ร่งผลให้ไปเกิดในอบายภูมิ เพราะ อกุศลที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้ตาย เป็นกำลัง อุดหนุนเปิดโอกาส แก่อกุศลกรรมในปัจจุบันภพที่ยัง ไม่มีโอกาส ร่งผล ให้มีโอกาสร่งผล

**๑.๕ กุศลที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาให้ผล**

ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ทำกุศลสม่ำเสมอ กุศลก็อุปถัมภ์เปิดโอกาส ในกุศลชนกกรรมในอดีตให้มีโอกาส
ส่งวิบาก คือ ผลให้เกิดขึ้นได้ อาจทำให้บุคคลนั้นร่ำรวยเป็นเศรษฐีในชาตินั้นได้รับความสุข ไม่มี
โรคภัย อันตรายใดๆ มาเบียดเบียน ถึงแม้ในขณะนั้นสถานที่ที่อยู่อาศัยอาจจะเต็มไปด้วยภัยต่างๆ
แต่เขาก็ปลอดภัย เพราะกุศลที่ทำเสมอในชาตินี้ เป็นกำลังช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในอดีตให้ส่งผล

**๑.๖ กุศลที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาให้ผล**

ตัวอย่างข้อนี้ เป็นไปในทำนองเดียวกันกับข้อที่ ๑.๕ คือ กุศลที่ทำเป็นประจำในชาตินี้ อุปถัมภ์ช่วยเปิด
โอกาสให้กุศลชนกกรรมในชาตินี้ส่งผล ถ้าส่งผลอุปถัมภ์นามรูปที่เกิดมาแล้ว ก็สามารถทำให้ได้รับ
ความสุขในการดำรงชีวิต จากที่ลำบาก ก็อาจจะสบายขึ้น จากที่มีโรคภัยก็อาจทำให้หายจากโรคภัย

**๑.๗ อกุศลที่เกิดขึ้นเป็นประจำในปัจจุบันภพ ช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาให้ผล**

ตัวอย่างเช่น ในฝ่ายอกุศลกรรมที่ทำเป็นประจำ แต่กำลังของอกุศลกรรมนี้ไม่มีโอกาสส่งผลด้วยตัวเอง
จึงอุปถัมภ์เปิดโอกาสในอกุศลชนกกรรมในอดีตภพให้มีโอกาสให้ผล ให้วิบากคือความทุกข์ ความ
เดือดร้อน เกิดขึ้นได้บ่อยๆ นานๆ เช่น คนที่ทำอาชีพฆ่าสัตว์ กรรมนี้ยังไม่ให้ผล แต่ก็เปิดโอกาสให้
อกุศลชนกกรรมในอดีตส่งผล ทำให้เจ็บป่วยด้วยโรคที่รักษาไม่หาย ไม่มียา ไม่มีหมอจะรักษา ได้รับ
ทุกข์ทรมาน ททรัพย์ที่ได้มาก็หมดไปกับการขจัดทุกข์ที่อกุศลชนกกรรมนั้นส่งผลมา

**๑.๘ อกุศลที่เกิดขึ้นเป็นประจำในปัจจุบันภพ ช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาให้ผล**

ตัวอย่างในข้อนี้ เป็นไปในทำนองเดียวกับข้อที่ ๑.๗ คือ อกุศลที่ทำเป็นประจำในชาตินี้ อุปถัมภ์ช่วย
เปิดโอกาสให้อกุศลชนกกรรมในชาตินี้ส่งผล คือ ทำให้ได้รับความทุกข์

สรุป อุปถัมภ์กรรมที่ทำหน้าที่ช่วยอุद्धนุ ชนกกรรมที่ยังไม่มีโอกาสส่งผล ให้มีโอกาส่งผล ซึ่ง
ได้แก่กุศลและอกุศลที่เกิดขึ้นในภพนั้นกาลก็ดี หรือกุศลและอกุศลที่ทำในภพนี้ก็ดี จะทำหน้าที่อุปถัมภ์แก่
ชนกกรรมให้ทำหน้าที่ นำให้วิบากปรากฏขึ้น

๒. อุद्धนุชนกกรรม ที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น มี ๑๐ ข้อ

- ๒.๑ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๒.๒ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๓ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุद्धนุอกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๒.๔ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุद्धนุอกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๕ กุศล ที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุद्धนุกุศลชนกกรรมในอดีตภพ

- ๒.๖ กุศล ที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๗ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๒.๘ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๙ กุศล ที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่กุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๑๐ อกุศล ที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่อกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ

อุปัตถัมภกกรรม ตั้งแต่ข้อที่ ๑ ถึง ข้อที่ ๘ นี้ จะมีสาระเหมือนกับ ๘ ข้อ ในหัวข้อที่ ๑ **อุดหนุนชนกกรรม ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสนำให้ผล** ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่แตกต่างกันตรงหน้าที่เท่านั้น กล่าวคือ หน้าที่ของอุปัตถัมภกโดยนัยนี้จะทำหน้าที่อุปถัมภ์ชนกกรรมที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มี กำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้นไป มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่ ๒.๑ - ๒.๔ ฝ่ายกุศล ฝ่ายอกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย

ตัวอย่างฝ่ายกุศล ข้อ ๒.๑ - ๒.๒ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ไปทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรือมีโอกาสอุดหนุนทำให้กุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมีโอกาสให้ผลอยู่แล้ว ให้สามารถมีกำลังการส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น

เช่น ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์ ก็ได้เป็นมนุษย์ชั้นสูงห่างไกลจากความทุกข์ทั้งปวง ใต้อยู่ในดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ มีพระพุทธศาสนา อยู่ในท่ามกลางของบัณฑิต เป็นต้น แต่ถ้าหากว่ากุศลในขณะที่ใกล้ตายนี้ไม่มีโอกาสมาเป็นกำลังอุดหนุนกุศลชนกกรรมนี้แล้วไซ้ไร อาจจะได้เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่ไปเกิดอยู่ในดินแดนที่เต็มไปด้วยทุกข์ยากแค้น มีสงคราม ทำมาหาเลี้ยงชีพลำบากยากแค้น เป็นต้น

ตัวอย่างฝ่ายอกุศล ข้อ ๒.๓ - ๒.๔ ก็เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับฝ่ายกุศลนั่นเอง กล่าวคือ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ไปทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรือมีโอกาสอุดหนุนทำให้อกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมีโอกาสให้ผลอยู่นั้น ให้มีกำลังส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น เช่น อกุศลชนกกรรมได้รับกำลังอุดหนุนทำให้มีกำลังมากยิ่งขึ้น จึงนำไปเกิดในนรกขุมที่ลึกที่สุด ได้รับทุกข์โทษอย่างแสนสาหัสที่สุด

ข้อที่ ๒.๕ - ๒.๘ ฝ่ายกุศล - ฝ่ายอกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ

ตัวอย่างฝ่ายกุศล ข้อ ๒.๕ - ๒.๖ กุศลกรรมต่างๆ ที่กระทำไว้แล้วอย่างสม่ำเสมอในชาตินี้ มีโอกาสเป็นกำลังอุดหนุนส่งเสริมให้กุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรืออกุศลกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมีโอกาสให้ผลอยู่นั้น ให้สามารถมีกำลังการส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น

เช่น ถ้าได้เกิดเป็นเทวดา ก็อาจจะเป็นเทวดาที่มีวิมานของตนเอง มีรัศมีผุดผ่องกว่าเหล่าเทวดาทั้งหลาย เป็นเทวดาที่อยู่ในกลุ่มของเทวดาสัมมาทิฎฐิ ซึ่งจะมีโอกาสทำให้เป็นเทวดา สัมมาทิฎฐิด้วย เป็นต้น

ตัวอย่างฝ่ายอกุศล ข้อที่ ๒.๗ - ๒.๘ ก็เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับฝ่ายกุศลนั่นเอง กล่าวคือ อกุศลกรรมที่กระทำไว้แล้วอย่างสม่ำเสมอในชาตินี้ ไปทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนอกุศลอกุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรือมีโอกาสอุดหนุนทำให้อกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมีโอกาสให้ผลอยู่

นั้น ให้มีกำลังส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น เช่น บางคนคงดำรงชีวิตอยู่ด้วยการทำแต่อกุศลไม่ว่าจะเป็นการทำมาหาเลี้ยงชีพ การพูด การกระทำ การคิด ล้วนแล้วแต่เป็นอกุศล บุญทานไม่เคยทำ คิดแต่ว่าการจะได้มาซึ่งทรัพย์สิน ชื่อเสียง เกียรติยศ ก็ต้องแลกมาด้วยวิธี การต่างๆ ไม่ได้ด้วยเล่ห์ก็ด้วยกำลัง ด้วยกล เมื่อถึงเวลาใกล้ตายก็ไม่มีที่พึ่งคือบุญอย่างใดๆ เลย ระลึกนึกถึงได้แต่อกุศลเพราะเคยชินอยู่กับการใช้ชีวิตแบบอกุศล อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ ตายนี้ก็มีกำลังช่วยอุดหนุนทำให้อกุศลชนกกรรมทั้งในอดีตภพ หรือ ปัจจุบันที่กำลังมีโอกาสให้ผล ก็มีกำลังในการส่งผลได้อย่างบริบูรณ์มากขึ้นแรงยิ่งขึ้น

**ข้อที่ ๒. ๙ กุศลที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่อกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
ที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น**

บุคคลที่ทำกุศลกรรมในปัจจุบันไว้ดีแล้ว กุศลนั้นก็ส่งผลได้ในปัจจุบันภพ ทำให้ชีวิตได้รับความสุข ครอบครัวก็ได้รับความสุขอย่างดีอย่างบริบูรณ์ ซึ่งกุศลในปัจจุบันภพนี้ที่ได้มีโอกาสส่งผลได้อย่างเต็มที่ก็เพราะว่าได้รับกำลังอุดหนุนมาจากกุศลในอดีตภพด้วย

**ข้อที่ ๒. ๑๐ อกุศลที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่อกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
ที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น**

เป็นไปในทำนองตรงกันข้ามกับข้อที่ ๙ กล่าวคือ เป็นไปในฝ่ายอกุศลที่ทำในชาตินี้ก็มีโอกาสส่งผลได้อย่างเต็มที่เต็มกำลังมากยิ่งขึ้น เพราะได้กำลังอุดหนุนมาจากอกุศลในอดีตภพด้วย

๓. อุดหนุนรูปนาม ที่เกิดมาแล้วให้เจริญขึ้นและอยู่ได้ มี ๗ คือ

- ๓.๑ กุศลที่เคยทำมาในภพก่อนๆ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากกุศลชนกกรรม
- ๓.๒ กุศลที่เคยทำมาในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากกุศลชนกกรรม
- ๓.๓ อกุศลที่เคยทำมาในภพก่อนๆ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากอกุศลชนกกรรม
- ๓.๔ อกุศลที่เคยทำมาในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากอกุศลชนกกรรม
- ๓.๕ กุศลที่เคยทำมาในภพก่อนๆ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจาก **อกุศลชนกกรรม**
- ๓.๖ กุศลที่เคยทำมาในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจาก **อกุศลชนกกรรม**
- ๓.๗ อกุศลที่เคยกระทำในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากกุศลชนกกรรม

อธิบายข้อที่ ๓.๑ - ๓.๖

การที่จะเข้าใจอุปถัมภ์ภกกรรม ที่ช่วยอุดหนุนรูปนามที่เกิดมาแล้วให้เจริญขึ้นและอยู่ได้ ต้อง ศึกษาถึงสภาพความเป็นไปของชีวิตในปัจจุบันนี้ให้เข้าใจโดยกระจ่างชัดว่ามนุษย์นั้นแตกต่างกัน คือ

๑. อายุยืน ๒.	อายุสั้น
๓. มีโรคน้อย ๔.	มีโรคมก
๕. มีผิวพรรณงาม ๖.	มีผิวพรรณทราม

- ๗. มียศศักดิ์มาก ๘. มียศศักดิ์น้อย
- ๙. มีสมบัติมาก ๑๐. มีสมบัติน้อย
- ๑๑. เกิดในตระกูลสูง ๑๒. เกิดในตระกูลต่ำ
- ๑๓. มีปัญญามาก ๑๔. มีปัญ्यान้อย

ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ใน “จูฬกัมมวิภังคสูตร” ว่า “บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม เป็นบุรุษก็ตามเป็นคนมักทำชีวิตสัตว์ให้ตกลง เป็นคนเหยียดมีมือเปื้อนเลือด หมกมุ่นอยู่ในการประหาร ไม่เอ็นดูในเหล่าสัตว์มีชีวิต ครั้นเขาผู้นั้นตายไป ย่อมจักเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก เพราะกรรมนั้น อันเขาสมათานพร้อมไว้อย่างนี้ หากเขาตายไป ไม่เข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก แล้วถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง เขาจะเป็นคนมีอายุสั้น ”

ส่วนเหตุที่ทำให้มีอายุยืนนั้นพระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ จะเป็นสตรีก็ตาม เป็นบุรุษก็ตาม เป็นผู้ละปาณาติบาตแล้ว เป็นผู้เว้นขาดจากปาณาติบาต วางอาชญา วางศาสตรา มีความละอาย ถึงความเอ็นดู อนุเคราะห์ด้วยความเกื้อกูลในสรรพสัตว์และภุตอยู่ ครั้นเขาผู้นั้นตายไปแล้วย่อม จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะกรรมนั้นอันเขาสมათานพร้อมไว้อย่างนี้ หากเขาตายไปไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์แล้ว ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลังเขาจะเป็นคนมีอายุยืน ”

พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสเรื่องของกรรม โดยสรุปประมวลได้เป็น ๗ คู่ ดังนี้

- ชอบฆ่าสัตว์ เป็นเหตุให้ อายุสั้น →
- ไม่ฆ่าสัตว์ มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ เป็นเหตุให้ อายุยืน →
- ชอบเบียดเบียนสัตว์ เป็นเหตุให้ มีโรคนอก →
- ไม่เบียดเบียนสัตว์ เป็นเหตุให้ มีโรคน้อย →
- ผู้ที่ชอบโกรธ เป็นเหตุให้ ผิพรรณทราม →
- ผู้ไม่โกรธ เป็นเหตุให้ ผิพรรณงาม →
- ชอบริษยาผู้อื่น เป็นเหตุให้ มีอำนาจน้อย →
- ไม่ริษยาผู้อื่น เป็นเหตุให้ มีอำนาจมาก →
- ตระหนี่ ไม่บริจาคทาน เป็นเหตุให้ ยากจน ขัดสน →
- ชอบบริจาคทาน เป็นเหตุให้ มีทรัพย์สมบัติมาก →
- กระด้าง ถือตัว เป็นเหตุให้ เกิดในตระกูลต่ำ →
- ไม่กระด้าง ไม่ถือตัว บูชาบุคคลที่ควรบูชา เป็นเหตุให้ เกิดในตระกูลสูง →
- ไม่อยากรู้ธรรมะ ไม่ไต่ถามผู้มีปัญญา เป็นเหตุให้ มีปัญ्यान้อย →
- อยากรู้ธรรมะ หมั่นไต่ถามผู้มีปัญญา เป็นเหตุให้ มีปัญญา มาก →

อธิบายข้อที่ ๓.๗

อกุศลที่เคยกะทำในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากกุศลชนภกรรม

ข้อนี้เป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ดี เพื่อจะได้เข้าใจในสิ่งที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ได้ อย่างไม่สงสัยว่า “ทำไมคนที่ทำชั่ว ถึงได้ดี ”

ตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีอาชีพค้าสัตว์ คำสุรา คำยาพิษ ยาเสพติด ขายอาวุธ คำมณูษย์ เขาเหล่านั้นมีความ ร่ำรวย รุ่งเรืองในโลกธรรม คือ ได้ลาภ ได้ยศ ได้รับสุข ได้รับสรรเสริญ มีความสุขในการใช้ชีวิต อย่างดี อย่างเพลิดเพลิน ทั้งๆ ที่อาชีพเหล่านี้เป็นบาปอกุศล แต่อกุศลนี้เป็นเครื่องอุดหนุนแก่นามรูปที่เกิดจาก กุศลชนภกรรมให้เจริญและตั้งอยู่ได้

แต่การเกิดขึ้นของอุปถัมภภกรรมในข้อที่ ๗ นี้ เป็นไปไม่แน่นอน มีได้แต่ในสมัยที่เป็นยุคกาลวิบัติ คือ กาลที่กุศลธรรมความดีเสื่อมถอยเท่านั้น ในกาลสัมปัตติ คือ กาลที่กุศลธรรมความดีเจริญนั้น จะไม่มีลักษณะดังข้อที่ ๗

ถ้าผู้ศึกษาเข้าใจเรื่องของอุปถัมภภกรรมในข้อที่ ๗ นี้ จะได้ไม่ทอดทิ้งจากกุศลกรรมความดี เพราะ เห็นตัวอย่างว่าคนทำไม่ดีนั้นรุ่งเรืองขึ้นๆ แต่เราผู้มั่นคงในกุศลกรรมความดีกลับไม่ได้ผลตอบแทน ถ้าในยุคนี้มีตัวอย่างเช่นนี้ให้เห็นในสังคมมากขึ้นเท่าไร เราก็ยิ่งต้องบำเพ็ญกุศลกรรมความดีให้มากยิ่งขึ้น เพราะสิ่งนี้อาจเป็นลางบอกเหตุว่า “ยุคนี้เป็นยุคเสื่อมเสียแล้วกรรมัง”

สรุป ทั้งหมดนี้เป็นการทำหน้าที่ของกรรม ที่เกิดขึ้นทำหน้าที่อุปถัมภ์ชีวิตของสรรพสัตว์ ตั้งแต่เกิด ในขณะดำรงชีวิตอยู่ และในขณะที่จะตายจากโลกนี้ไป กรรมทั้งหลายที่กระทำแล้วไม่ว่าจะชาตินี้หรือในอดีตชาติที่ทำมาแล้วอย่างนับไม่ถ้วน กรรมนั้นไม่สูญหายไปไหน ยังตามอุปถัมภ์ชีวิตอยู่เสมอ เมื่อตามส่งผลให้ แล้วถ้ากรรมนั้นยังไม่หมดกำลังก็จะตามส่งผลให้อีก หรือว่าเมื่อคอยตามส่งผลแล้ว แต่ไม่สามารถส่งผลได้ จนหมดกำลังแห่งกรรมนั้น กรรมนั้นก็กลายเป็นอโหสิกรรม

บุคคลทั้งหลายไม่อาจรู้ได้ว่าสร้างกรรมดีหรือกรรมไม่ดีมาอย่างไร เมื่อได้ศึกษาแล้วก็ควรวางใจให้ ถูกต้องว่า ถ้ากำลังได้รับทุกข์อยู่ ก็ควรจะสำรวจระมัดระวังใจไม่ไปโทษสิ่งใด ให้รู้ว่าทุกข์ในครั้งนี้เกิด จาก อกุศลกรรมในอดีตที่ตามมาส่งผลนั่นเอง แล้วใช้ชีวิตต่อไปโดยไม่ประมาท และเพียรสร้างกุศลกรรมความดีไว้ อย่างเนืองนิตย์ กุศลที่ทำในปัจจุบันนี้อาจจะมาทำหน้าที่อุปถัมภ์ส่งผลให้นามรูปคือชีวิตในปัจจุบันชาตินี้ดำเนิน ไปได้อย่างไม่ทุกข์ยากมากนัก

จบ อุปถัมภภกรรม

๓. อุปปีฬกรรม

อุปปีฬกรรม หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปเบียดเบียนกรรมอื่น ๆ เป็นกรรมที่เบียดเบียนกรรมอื่น ๆ และการสืบต่อของขั้นที่ ๕ ที่เกิดจากกรรมอื่น ๆ องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และมหาอกุศลกรรม ๘

กรรมที่ชื่อว่า อุปปีฬกรรม เพราะมีความหมายว่า เข้าไปเบียดเบียน ฉะนั้น อุปปีฬกรรมจึงมีความหมายตรงกันข้ามกับอุปัตถัมภกรรมนั่นเอง การเบียดเบียนเป็นการขัดขวางวิบากที่ชนกรรมทำให้เกิดขึ้นหลังจากสัตว์นั้นเกิดแล้ว ฉะนั้น สุขทุกข์อันเนื่องมาจากวิบากนั้นจึงลดลงหรือหมดไป

การเบียดเบียนของอุปปีฬกรรม แบ่งออกได้ ๓ คือ

๑. เบียดเบียนชนกรรมอื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล
๒. เบียดเบียนชนกรรมอื่น ๆ ที่มีโอกาสส่งผลอยู่แล้ว ให้มีกำลังลดน้อยลง
๓. เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากชนกรรมนั้น ๆ

๑. เบียดเบียนชนกรรมอื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล มี ๒ คือ

๑.๑ กุศลที่ทำในภพนี้ เบียดเบียนอกุศลชนกรรมเพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล

ตัวอย่างเช่น ในชาตินี้บางบุคคลเป็นผู้ที่ทำแต่กุศลกรรมความดี เมื่อเกิดทุกข์ภัยพิบัติต่างๆ ในดวงเดียวกันต่างก็ได้รับทุกข์ภัย แต่เขาไม่ได้รับความทุกข์ความเดือดร้อนเช่นนั้นเลย ทั้งนี้ก็อาจเป็นเพราะว่ากุศลในภพนี้ ไปเบียดเบียนอกุศลชนกรรมนั้นๆ ไว้ไม่ให้มีโอกาสส่งผล

๑. ๒ อกุศลที่ทำในภพนี้ เบียดเบียนกุศลชนกรรมเพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล

ตัวอย่างเช่น ในชาตินี้บางบุคคลทำอกุศลกรรมไว้ ถึงแม้กุศลที่เคยทำไว้ก็มี แต่กุศลก็ไม่อาจส่งผลได้ อาจเป็นเพราะอกุศลที่ทำในภพนี้ปิดกั้นเบียดเบียนกุศลชนกรรมนั้นๆ ไว้ไม่ให้มีโอกาสส่งผล

๒. เบียดเบียนชนกรรมอื่น ๆ ที่มีโอกาสส่งผลอยู่แล้ว ให้มีกำลังลดลง มี ๒ คือ

๒.๑ กุศลที่ทำในปัจจุบันภพ เบียดเบียนอกุศลชนกรรมที่กำลังมีโอกาสส่งผลอยู่ ให้มีกำลังลดน้อยลง

ตัวอย่างเช่น พระเจ้าอชาตศัตรู กระทำปิตุฆาตกรรมจะต้องตกอเวจีมหานรก แต่พระเจ้าอชาต -ศัตรู ได้สร้างกุศลไว้มาก คือ เป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาในการทำปฐมสังคายนา และในบรรดาปุถุชนทั้งหลายนั้นพระเจ้าอชาตศัตรูเป็นผู้เลื่อมใสนับถือพระพุทธเจ้ามากที่สุด ด้วยอำนาจของกุศลเหล่านี้ จึงช่วยพระเจ้าอชาตศัตรูไม่ ให้ไปตกในอเวจีมหานรกซึ่งเป็นนรกขุมใหญ่ แต่ไปตกในโลหภูมิอสูสหนรก ซึ่งเป็นนรกขุมเล็กที่เป็นบริวารของอเวจีมหานรก

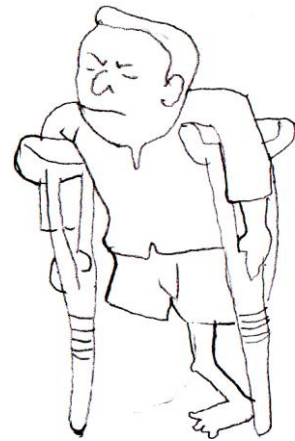
๒.๒ อกุศลที่ทำในปัจจุบันภพ เบียดเบียนกุศลชกกรรมที่กำลังมีโอกาสส่งผลอยู่ ให้มีกำลังลดน้อยลง

ตัวอย่างเช่น บุคคลสร้างบุญกุศลสำเร็จแล้ว เดิมเจตนาที่ดีมาก ไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง มาแวดล้อมในการทำกุศล แต่เมื่อทำกุศลสำเร็จไปแล้ว มานึกเสียดายทรัพย์ที่ทำไป นึกถึงกุศลนั้นแล้วเกิดความไม่สบายใจ กลายเป็นอกุศลเกิดขึ้น หลังจากทำกุศลแล้ว เจตนาที่เป็นอกุศล ในคราวหลังนี้เป็นผลทำให้กุศลนั้นมีกำลังอ่อน เพราะอกุศลที่เกิดขึ้นภายหลัง ไปเบียดเบียนกุศลที่ทำอยู่แล้วที่ควรจะได้ผลโดยสมบูรณ์ ก็ได้ผลไม่สมบูรณ์ เพราะเจตนาที่ไม่สมบูรณ์ การทำกุศลต้องประกอบด้วยเจตนาทั้ง ๓ กาล คือ ก่อนทำ ขณะทำ และหลังจากทำแล้ว ต้องไม่ถูกแวดล้อมด้วยอกุศลไม่มีอกุศลเข้ามาเจือปน

๓. เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากชกกรรมนั้น มี ๒ ประการ คือ

๓.๑ อ กุศลอุปปีฬกรรม เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากกุศลชกกรรม

ตัวอย่างเช่น บุคคลเกิดมา มีร่างกายแข็งแรง ต่อมาอ่อนแอ มีโรคภัยเบียดเบียน เป็นเบาหวานต้องถูกตัดขา เป็นอัมพาต เป็นมะเร็ง ถ้าถามว่า ทำไมจึงอ่อนแอ ลง ? ตอบได้ว่า อาจเป็นเพราะ ด้วยอำนาจของกุศลอุปปีฬกรรม มาเบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากกุศลชกกรรมให้อ่อนกำลังลง

๓.๒ กุศลอุปปีฬกรรม เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากอกุศลกรรม

รูปนามที่เกิดจากอกุศลกรรมนั้นเป็นรูปนามของบุคคลในอภายภูมิทั้ง ๔ คือ สัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉาน ตัวอย่างเช่น สุนัข นก ปลา ช้าง ถึงแม้จะมีสี่สวยาม น่ารัก แข็งแรงอย่างไรก็ตาม รูปนามนั้นก็เกิดมาจากอกุศลกรรม สัตว์บางตัวเกิดมาแล้วก็ได้รับทุกข์ต่างๆ นาๆ ซึ่งก็เป็นผลของอกุศลกรรมตามมาส่งผลเบียดเบียนรูปนามนี้ให้ได้รับทุกข์ ต่อมาอาจจะเจอคนที่มีเมตตาให้การเลี้ยงดู ทำให้ได้รับความสุขสบายในภายหลัง ถ้าถามว่า ทำไมจึงดีขึ้น ? ตอบได้ว่า อาจเป็นเพราะกุศลมาเบียดเบียนนามรูปที่เกิดจากอกุศลนี้ เมื่ออกุศลอ่อนกำลังลง กุศลได้โอกาสเบียดเบียนอกุศลแล้วก็ทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้นได้

๔. อุปฆาตกรรม

อุปฆาตกรรม หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปตัดรอนกรรมอื่นๆ เป็นกรรมที่เข้าไปตัดกรรมอื่นๆ และการสืบต่อของขั้น ๕ ที่เกิดจากกรรมอื่นๆ องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และกุศลกรรม ๒๑

กรรมที่ชื่อว่า อุปฆาตกรรม เพราะมีความหมายว่า เข้าไปตัดรอน กุศลหรืออกุศลก็ตาม ถ้าเกิดขึ้นแล้วก็จะตัดรอนกรรมอื่นๆ ให้มีกำลังน้อยลง หรือขัดขวางวิบากของกรรมที่มีกำลังน้อย ให้สั้นลง อย่างเด็ดขาด แตกต่างไปจากอุปปีพกรรม ตรงที่อุปปีพกรรม เพียงไปเบียดเบียนให้อ่อนกำลังลงแต่ ยังไม่หมดไป แต่อุปฆาตกรรมนี้ทำให้ตัดขาดไปเลย

อุปฆาตกรรม มี ๓ คือ

๑. ตัดชนกกรรมอื่นๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป
๒. ตัดรูปนาม ที่เกิดจากชนกกรรมนั้นๆ ให้เสียไป
๓. ตัดรูปนาม ที่เป็นวิบากกรรมของกรรมอื่นๆ

๑. ตัดชนกกรรมอื่นๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป มี ๓ คือ

- ๑.๑ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดอกุศลชนกกรรม
- ๑.๒ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดกุศลชนกกรรม
- ๑.๓ อกุศลอุปฆาตกรรม ตัดกุศลชนกกรรม

๑. ๑ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดอกุศลชนกกรรม ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น ท่านองคฺอุลิมาล ได้ศึกษาในสำนักทศปาโมกข์ แล้วอาจารย์สอนให้ไปฆ่าคน เพื่อให้สำเร็จวิชาที่ตนศึกษา แต่พระพุทธรองค์ได้ทรงเล็งเห็นด้วยพระญาณแล้วว่า องคฺอุลิมาลเป็นผู้ที่จะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ได้ จึงเสด็จไปโปรด เมื่อพบพระพุทธรองค์แล้วองคฺอุลิมาลก็ออกบวช ทำความเพียร จนสำเร็จ มรรคผล กรรมที่ฆ่าคนเป็นจำนวนมาก นั้นก็กลายเป็นอโหสิกรรมไป เพราะอรหันต์มรรคอรหันต์ผลไปตัดอกุศลกรรมต่างๆ ไม่ให้มีโอกาสส่งผลต่อไป

๑.๒ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดกุศลชนกกรรม ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น ผู้ที่สร้างกุศลบำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ซึ่งเป็นกามาวจรกุศล ต่อมาบำเพ็ญกุศลสูงขึ้นถึงขั้นภวานากุศล คือ เจริญสมถภาวนา วิปัสสนาภาวนา เมื่อเจริญสมถะ ได้ถึงรูปปัญจฌาน เมื่อตายลงจะต้องไปเกิดในจตุตถฌานภูมิ ส่วนฌานขั้นต้นๆ คือปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน ก็ไม่ส่งผล เพราะรูปกุศลปัญจฌานเป็นกุศลอุปฆาตกรรมตัดรูปกุศลขั้นต้นๆ นั้น ไม่ให้มีโอกาสส่งผล

หรือผู้ทำฌานจนกระทั่งถึงอรูปฌาน เมื่อตายจะต้องไปเกิดในอรูปพรหม จึงเป็นผลให้รูปาวจร-กุศล ทั้งหมดไม่ส่งผล เพราะกุศลในอรูปฌานเป็นกุศลอุปฆาตกรรม ตัตตรูปาวจรกุศลทั้งหมด และกุศล อรูปฌานชั้นที่ ๔ ก็เป็นอุปฆาตกรรมตัดการส่งผลของอรูปฌานชั้นต้นๆ ทั้งหมดเช่นกัน

หรือเจริญวิปัสสนาจนถึงโลกุตตรกุศล ในขั้นอรหัตมรรค อรหัตผล ก็ไปตัดรูปาวจรกุศล และ อรูปาว จรกุศลไม่ให้ส่งผลนำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ เพราะอรหัตมรรค อรหัตผลไม่ส่งผลนำไปเกิดในภูมิ ใด ๆ

๑.๓ อกุศลอุปฆาตกรรม ตัดกุศลชกกรรม ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป คืออะไร?

ตัวอย่าง เช่น พระเทวทัตบำเพ็ญฌานจนสำเร็จรูปฌาน มีฤทธิ์มาก อยู่ต่อมาพระเทวทัตคิด ทำร้าย พระพุทธเจ้า โดยการลี้ภัยหนีลงมาจากภูเขาให้ทับพระพุทธเจ้า แต่มีเพียงสะเก็ดหินไปถูกที่ พระบาทของพระพุทธเจ้าจนห่อพระโลหิต และทำสังฆเภท คือ ทำสงฆ์ให้แตกแยกกัน ใน ๒ กรณีนี้ เป็นอนันตริยกรรม ฌานที่เคยได้ก็เสื่อมลง เพราะอกุศลมีอำนาจแรงกว่าก็ไปตัดรอนกุศลให้เสื่อมลง จนพระเทวทัตต้องตกอเวจีมหานรกในที่สุด ด้วยอำนาจของอกุศล เรียกว่า อกุศลอุปฆาตกรรม ไปตัดรอนกุศลชกกรรมอื่นๆ ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป

๒. อุปฆาตกรรมตัดนามรูป ที่เกิดจากชกกรรมนั้น ๆ ให้เสียไป มี ๔ คือ

- ๒.๑ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นอกุศลวิบาก
- ๒.๒ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก
- ๒.๓ อกุศลอุปฆาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นอกุศลวิบาก
- ๒.๔ อกุศลอุปฆาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นอกุศลวิบาก

๒.๑ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นอกุศลวิบาก ให้เสียไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ตายจากมนุษย์นี้ไปเกิดเป็นสัตว์นรก รับทุกข์ทรมานอยู่ในนรก อยู่ต่อมา เห็น เปลวไฟนรกลุกเป็นสีเหลือง ก็ ระลึกได้ว่าเคยสร้างกุศลไว้ เคยบวชพระ ถวายจีวร เคยปิดทอง พระพุทธรูป อำนาจของกุศลที่ระลึกได้ ก็มาเป็นอุปฆาตกรรมมาตัดรอนอกุศล คือรูปนามในนรกนี้ ให้สิ้นสุดลง ตายจากนรก ไปเกิดในมนุษย์หรือเทวดาก็ด้วยอำนาจของกุศล

๒.๒ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก ให้เสียไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น รูปนามที่บุคคลได้มาในปัจจุบันจัดเป็นกุศลวิบาก อยู่ต่อมาได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ในขณะที่ยังเป็นฆราวาสอยู่ อรหัตมรรค อรหัตผล นี้ จัดเป็นกุศลที่ยิ่งใหญ่ ก็ ต้องบวชภายในวันนั้น ถ้าไม่บวชก็ต้องตาย ที่ตายก็เพราะอำนาจ กุศลนั้นเป็นอุปฆาตกรรม ไปตัดกุศลนามรูปให้สิ้นสุดลง เพราะว่าอรหัตมรรค อรหัตผลนี้ เพศฆราวาสไม่สามารถจะ รองรับได้ เพศฆราวาสจะรองรับกุศลได้เพียง แค่ศีล ๕ ศีล ๘ เท่านั้น อรรถกถาจารย์

ยกตัวอย่างน้ำมันของราชสีห์ ภาชนะที่จะรองรับน้ำมันของราชสีห์ได้นั้น ต้องเป็นทองคำ ถ้าใช้ภาชนะอื่นไปรองรับน้ำมันจะระเหยแห้งไปหมด ฉันทก็ดี **คุณธรรมคืออรรถมรรค อรรถผลที่พิเศษราวาสไม่สามารถจะรองรับได้** ถ้าหากว่าสำเร็จแล้วไม่บวช ก็จะต้องตายภายในวันนั้น

๒.๓ อกุศลอุปฆาตกรรมตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบากให้เสียไปคืออะไร?

ตัวอย่างเช่น มนุษย์นี้เกิดมามีนามรูปที่เกิดมาจากกุศลวิบาก บางคน เกิดมา มีอวัยวะทุกอย่างสมบูรณ์ ต่อมากุศลกรรมที่เคยทำไว้ในอดีตมาตัดรอน ทำให้ถูกรถชน ทำให้พิการ ก็เพราะอำนาจของอกุศลอุปฆาตกรรมมาตัดรอน ทำให้รูปนามที่เป็นกุศลวิบากนี้เสียไป

๒.๔ อกุศลอุปฆาตกรรมตัดรูปนามที่เป็นอกุศลวิบากให้เสียไปคืออะไร?

ตัวอย่างเช่น สัตว์เดรัจฉาน ร่างกายของสัตว์เดรัจฉานจัดเป็นอกุศลวิบาก ถึงแม้จะมีสี่สวय ขนปุกปุย สวयงาม ก็เป็นรูปนามที่เป็นอกุศลวิบาก ต่อมาถูกยิง ถูกทำร้าย ถูกฆ่า ก็เพราะ อกุศล อุปฆาตกรรม ตัดรูปนามที่เป็นอกุศลวิบากให้เสียไป

๓. ตัตฺตวิบาก ที่เป็นวิบากกรรมของกรรมอื่น ๆ มี ๓ คือ

๓.๑ ตัตฺตวิบากของกรรมอื่น ๆ แล้ว ตัวเองก็ไม่ได้ส่งผลให้เกิด และก็ไม่ให้มีโอกาสแก่ชนกรรมอื่น ๆ ได้ส่งผล

๓.๒ ตัตฺตวิบากกรรมของกรรมอื่น ๆ แล้ว และตัวเองส่งผลให้เกิด

๓.๓ ตัตฺตวิบากของกรรมอื่น ๆ แล้ว และให้โอกาสแก่ชนกรรมอื่น ๆ ได้ส่งผล

ตัวอย่างในประการที่ ๑ เช่น พระจกขุपालเถระ เมื่ออดีตชาติเคยเป็นหมอรักษาตา และเคยมีเจตนาทำลายดวงตาของผู้ป่วย เพราะความโกรธที่ผู้ป่วยไม่จ่ายค่ารักษา จึงใส่ยาทำให้เขาตาบอด อำนาจของ อกุศลกรรมที่พระจกขุपालเถระได้กระทำในครั้งนั้น จึงทำให้ตาทั้งสองของท่านเสียไปจนตลอดชีวิต ก็เป็น เพราะอกุศลอุปฆาตกรรม มาตัดวิบากของกุศลชนกรรม คือ ทำให้ตาบอด แต่อกุศลอุปฆาตกรรมนี้ไม่ ได้ส่งผลให้เกิดอีกต่อไป เพราะพระจกขุपालเถระได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ไม่มีการเกิดอีกต่อไป แล้ว ฉะนั้น อกุศลอุปฆาตกรรมนี้จึงเป็นแต่เพียงตัตฺตวิบากของกรรมอื่น ๆ เท่านั้นเอง

หรือ พระโมคคัลลาน เเถระที่ถูกโจร ๕๐๐ ทูบตี ก็ด้วยอำนาจอกุศลกรรม ที่เคยตี บิดา มารดาโดย มุ่งหมายที่จะให้ตายเช่นเดียวกัน อกุศลนี้ก็เป็นอุปฆาตกรรม มาตัดวิบากของกรรมอื่น ๆ เท่านั้น ตัวเองก็ไม่มีโอกาสส่งผลอีกต่อไป เพราะว่าพระ โมคคัลลانه ท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว

ตัวอย่างในประการที่ ๒ เช่น นันทยักษ์เอากะบองตีศีรษะพระสารีบุตรในขณะที่กำลังเข้านิโรธสมาบัติ ก็ได้รับผลของการกระทำในปัจจุบันคือถูกธรณีสูบทั้งเป็น เมื่อตายไปแล้ว ไปเกิดในอเวจีมหานรก เพราะอำนาจของอกุศลอุปฆาตกรรม ส่งผลตัตฺตวิบากกรรมของกรรมอื่น ๆ คือ ทำให้ธรณีสูบ และตัวเองก็ส่งผลนำไปเกิดในอเวจีมหานรก

ตัวอย่างในประการที่ ๓ เช่น พระเจ้าพิมพิสาร ในอดีตชาติ เคย สวมรองเท้าเข้าไปในบริเวณพุทธเจดีย์ ด้วยอำนาจ แห่งอกุศลนั้น เมื่อเกิดมาในชาตินี้จึงถูก พระเจ้าอชาตศัตรู จับขังคุก ถูกกรีดฝ่าเท้า ทำให้ถึงแก่ความตาย แต่เมื่อตายแล้ว อกุศลชนกกรรมอื่น ๆ ได้ มีโอกาสส่งผลให้ไปเกิดเป็นเทวดาในชั้นจาตุมหาราชิกา นี่คืออกุศลอุปฆาตกรรม ตัด วิบากของกรรมอื่น ๆ แล้วให้ออกุศลชนกกรรมอื่น ๆ ได้ส่งผล

ความต่างกันของชนกกรรม และอุปฆาตกรรม

ชนกกรรม และอุปฆาตกรรม ถึงแม้ว่าต่างก็เป็นกรรมที่สามารถทำวิบากให้เกิดขึ้นได้ เหมือนกันแต่ ก็มีความต่างกัน โดยสรุป คือ

ชนกกรรมนั้น เป็นกรรมสักแต่จะทำวิบากและกัมมชรูปให้เกิดขึ้นอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีส่วนแห่งการ เข้าไปตัดรอนความสามารถของกรรมอื่น

อุปฆาตกรรม มีการเข้าไปตัดรอนวิบากของกรรมอื่น แล้วทำให้วิบากของตนเองเกิดขึ้นแทนได้ หรือตัดกรรมอื่น ๆ แล้ว ตัวเองไม่ส่งผลก็ได้ เช่น อรหันต์มรรค ตัดรอนวิบากกรรมในนรก ในสุคติ ทั้งหมด เมื่อตัด แล้วก็ส่งผลนำเกิดในที่ใดอีก เพราะพระอรหันต์เป็นผู้ไม่เกิดแล้ว

สรุป อุปฆาตกรรม เป็น หน้าทีของกรรม บุคคลทั้งหลายรู้ไม่ได้ว่าเคยทำกรรมอะไรไว้ที่จะมีกำลัง ส่งผลมาเป็นอุปฆาตกรรม จะรู้ถึงเหตุแห่งกรรมว่าดีหรือชั่วก็ต่อ เมื่อกรรม นั้นมาสนองแล้ว ฉะนั้นเมื่อกำลัง ได้รับผลของกรรมฝ่ายกุศลหรือฝ่ายอกุศลก็ตามขอให้รู้เท่าทัน จะได้ไม่หลงติดสุขที่กำลังได้รับ และไม่ทุกข์ใจ มากนักเมื่อกำลังได้รับทุกข์ แต่ในปัจจุบันนี้ต้องเพียรละชั่วกระทำแต่ความดี ไม่ประมาทในอกุศลกรรมแม้เพียง เล็กน้อย เพราะกรรมที่คิดว่าเพียงเล็กน้อย ทำไปเพราะคึกคะนองบ้าง ทำไปเพราะทำตามๆ เขาบ้าง เหล่านี้ อาจมีกำลังส่งผลมาทำหน้าที่อุปฆาตกรรมได้

จบอุปฆาตกรรม

บทที่ ๕

กรรมหมวดที่ ๒

ปากทานปริยายจตุกกะ

ต่อไปจะศึกษา กรรมหมวดที่ ๒ คือ ปากทานปริยายจตุกกะ การส่งผลของกรรมที่จะนำเกิดในภพต่อไป โดยจะส่งผลตามลำดับก่อนหลังของกรรม แบ่งออกเป็น ๔ คือ

๑. **ครุกรรม** คือ กรรมหนัก
๒. **อาสันนกรรม** คือ กรรมที่กระทำในเวลาใกล้จะตาย
๓. **อาจิณณกรรม** คือ กรรมที่กระทำอยู่เสมอๆ
๔. **กฏัตตากรรม** คือ กรรมที่ทำมาแล้วในภพนี้ ที่นอกจากกรรมทั้ง ๓ อย่างข้างต้น หรือกรรมที่ทำมาแล้วในอดีตชาติ

๑. ครุกรรม

ครุกรรม หมายถึง *กรรมที่หนักแน่น จนกรรมอื่นๆ ไม่สามารถห้ามการให้ผลได้* องค์ธรรมได้แก่มหัคคตกุศลกรรม ๙ ทิฏฐิตตสัมปยุต จิต ๔ (เฉพาะที่เกี่ยวกับนियตมิจฉาทิฏฐิกรรม ๓) และโทสมูล จิต ๒ (เฉพาะที่เกี่ยวกับปัญจानันตริยกรรม ๕) รวมทั้งสิ้นเป็น ๑๕

ครุกรรมเป็นกรรมหนัก เมื่อจัดลำดับการส่งผลของกรรมแล้ว ครุกรรมจึงเป็นกรรมลำดับแรกที่จะส่งผลนำไปเกิดในภพที่สองก่อนกรรมอื่นๆ คือ ส่งผลก่อนอาสันนกรรม อาจิณณกรรม และกฏัตตากรรม ครุกรรมแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ครุกรรมฝ่ายบาป และครุกรรมฝ่ายบุญ

๑. ครุกรรมฝ่ายบาป

เป็นกรรมหนักฝ่ายบาป เมื่อตายลง ผลของบาปจะส่งผลนำไปเกิดในอบายภูมิ ๔ ในชาติต่อไปทันที ครุกรรมฝ่ายบาป มี ๒ อย่าง คือ

- ๑.๑ นียตมิจฉาทิฏฐิ
- ๑.๒ อ นันตริยกรรม

๑.๑ นียตมิจฉาทิฏฐิ มี ๓ คือ

- ก. **หัตถิกทิฏฐิ** *ความเห็นผิดคิดว่าไม่มีผลแห่งกรรมที่ทำไว้* เป็นการปฏิเสธผล ผู้ที่มีความเห็นชนิดนี้หัตถิกทิฏฐิย่อมมีอุจเฉททิฏฐิด้วย คือเห็นว่าสัตว์ทั้งหลายตายแล้วก็สูญไม่มี

การเกิดอีก มีความเห็นว่าไม่มีสิ่งที่เรียกว่า สมมติสัจจะ ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าคติ
ธรรมดา หรือคลองธรรมตามเหตุและผล
ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าสมมติสัจจะ เช่น ไม่มีมารดาบิดา สัตว์บุคคลเกิดสืบเชื้อสายกัน
มาตามเรื่องตามราวเท่านั้น จึงไม่มีใครที่จะต้องนับถือว่าเป็นบิดามารดา แม้ที่
นับถือว่าเป็นสมณะ พราหมณ์ ภิกษุ สามเณร ก็ไม่มีเป็นต้น

ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าคติธรรมดา หรือที่เป็นไปตามคลองธรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่ว
ได้ชั่ว อย่างนี้ก็ไม่

ข. อเหตุกทิวฏฐิ ความเห็นผิดคิดว่าไม่มีเหตุ เป็นการปฏิเสธเหตุ คือ เมื่อได้รับผลดีผลร้ายต่างๆ
ก็เห็นว่าเป็นไปตามคราว คราวที่มีโชคก็ได้รับผลดี คราวที่มีโชคร้ายก็ได้รับผล
ไม่ดี ไม่มีเหตุอะไรที่จะมาทำให้ได้ผลดีผลร้าย ปฏิเสธเหตุในการทำดี ทำชั่ว ของ
บุคคลทั้งหลายที่กระทำกันอยู่ทุกวันนี้ ไม่เชื่อว่าเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดผลได้
ฉะนั้นการปฏิเสธเหตุนี้ก็เท่ากับว่าปฏิเสธผลไปด้วย

ค. อกิริยทิวฏฐิ ความเห็นผิดคิดว่าการทำบุญทำบาปก็เท่ากับไม่ได้ทำ เป็นการปฏิเสธทั้งเหตุ
และผลแห่งกรรม คือ มีความเห็นว่าบุคคลทั้งหลายที่ทำดีก็ตามทำชั่วก็ตามไม่
เป็นบาปไม่เป็นบุญ

แสดงโทษของมิจฉาทิวฏฐิ นิตยมิจฉาทิวฏฐิเป็นความเห็นผิดอย่างร้ายแรง ซึ่งเมื่อมีความยึดถือ อยู่
ในมิจฉาทิวฏฐินี้มากจนดิ่งลงไปแล้ว หรือแนบแน่นแล้ว เพราะมีอุปาทานความยึดถืออยู่อย่างแรงกล้า ผลก็จะส่ง
ให้เข้าไปเกิดในนรก เมื่อพ้นจากนรกถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ก็จะเป็นผู้มีความเห็นผิดเช่นนั้นๆ ต่อๆ ไปอีก นับภพ
ชาติไม่ถ้วน พระพุทธองค์ก็ไม่สามารถทรงโปรดให้บุคคลที่มีความเห็นผิดนั้นกลับมาเห็นถูกต้องได้

๑.๒ อนันตริยกรรม มี ๕ คือ

๑. ปิตุฆาต ฆ่าบิดา
๒. มาตุฆาต ฆ่ามารดา
๓. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์
๔. โลหิตุปบาท ทำให้พระพุทธเจ้าห่อพระโลหิต
๕. สังฆเภท ทำให้สงฆ์เกิดความแตกแยกไม่ทำสังฆกรรมร่วมกัน

ในบรรดาอนันตริยกรรม ๕ นี้ เป็นอกุศลกรรมอย่างหนักทั้งสิ้น แต่สามารถจัดลำดับการส่งผลจากมาก
ไปหาน้อย คือ สังฆเภทกรรมหนักที่สุด รองลงมาคือ โลหิตุปบาท รองลงมาคือ อรหันตฆาต ส่วนมาตุฆาตและ
ปิตุฆาตทั้งสองนี้ต้องแล้วแต่คุณสมบัติ ท่านใดมีศีลธรรมมากกว่า กรรมนั้นย่อมหนักกว่า ถ้ามารดามีศีลธรรม
บิดาไม่มีศีลธรรม มาตุฆาตย่อมหนักกว่า ถ้าทั้งบิดามารดามีศีลธรรมด้วยกันหรือไม่มีศีลธรรมเหมือนกันแล้ว
มาตุฆาตกรรมย่อมหนักกว่า ถ้าลูกที่มีพ่อแม่ป่วยไข้มีความทุกข์ทรมาน ก็อย่าไปสั่งหมอให้ฉีดยาให้ตายไปจะ
ได้ไม่ต้องทุกข์ทรมาน หรือสั่งให้หมอเอาสายออกซิเจนออก เพราะการทำอย่างนี้เป็น อนันตริยกรรม บางครั้ง
ลูกคิดไม่ถึง ไม่เข้าใจในเหตุและผลแห่งความทุกข์ของบิดามารดาว่าท่านต้องได้รับเช่นนั้นเป็นเพราะผลกรรม
ของท่านเอง เมื่อคิดไม่เป็นหรือเพราะมุ่งแต่สงสารจึงอาจพลาดพลั้งทำอนันตริกรรมโดยไม่รู้ตัว

เรื่องกรรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่จะต้องระมัดระวัง การทำกรรมใดๆ ก็ตาม จะต้องพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “นิสฺสมํ กรรมํ เสยฺโย” ใคร่ครวญเสียก่อนจึงทำ

อนัตตริยกรรม ๕ นี้ จัดเป็นกรรมหนัก แต่ก็ ยังหนักไม่เท่ากับนิยตมิจฉาทิฏฐิกรรม เพราะนิยตมิจฉาทิฏฐิกรรมเป็นกรรมที่ให้ผลไม่มีที่สิ้นสุด ส่วนอนัตตริยกรรมเมื่อส่งผลให้ไปเสวยกรรมครบตามกำหนดก็พ้นจากกรรมนั้นๆ ได้ แต่นิยตมิจฉาทิฏฐิกรรมจะจมปลักอยู่ในกรรมเช่นนี้ตลอดเวลา

๒. ครุกรรมฝ่ายบุญ

กรรมหนักฝ่ายกุศล คือ มหัคคตกุศลกรรม ๙ ได้แก่ รูปาวจรกุศล ๕ อรูปาวจรกุศล ๔ ผู้ที่บำเพ็ญฌานบรรลุถึงปฐมฌาน ถึงฌานที่ ๒ ฌานที่ ๓ ฌานที่ ๔ และฌานที่ ๕ การได้ฌานที่เป็นรูปฌาน ทั้ง ๕ นี้จัดว่าเป็นครุกรรมฝ่ายกุศล และเมื่อได้ถึงปัญจฌานแล้วไปเจริญอรูปฌานต่ออีก ๔ นั้นก็เป็น ครุกรรมฝ่ายกุศล ครุกรรมฝ่ายกุศลกรรมทั้ง ๙ ประการนี้ เมื่อ เจริญสำเร็จ แล้วอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าตายจากโลกมนุษย์จะต้องได้รับผลกรรมนั้นในชาติที่สองทันที คือนำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ

ส่วน โลกุตตรกุศลกรรม คือ มรรคจิต ๔ จัดว่าเป็น กรรมหนักคือครุกรรมฝ่ายบุญเหมือนกัน แต่ไม่เป็นกรรมที่จะนำไปเกิดได้ มีแต่จะทำลายการเกิด จึงไม่ถือว่าเป็นกรรมที่จะส่งผลให้เกิดในชาติหน้า จึงไม่จัดเข้าเป็นกรรมในหมวดนี้

จบครุกรรม

๒. อาสันนกรรม

อาสันนกรรม หมายถึง *กรรมที่ทำไว้เมื่อใกล้จะตาย* เป็นการระลึกถึงสิ่งที่ดีหรือไม่ดีในเวลาใกล้ตาย หรือการกระทำที่ดีหรือไม่ดีในเวลาใกล้จะตาย องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และมหากุศลกรรม ๘

ในการให้วิบากปฏิสนธิ ถ้าหากว่าครุกรรมไม่มี อาสันนกรรมนั้นแหละจะให้ผลก่อน เพราะอยู่ใกล้ปากทาง คือ ความตาย อุปมาดังนี้ ในตอนเย็นก็ต้องต้อนฝูงโคกลับเข้าคอก โคที่แข็งแรงทั้งหมดก็เดินเข้าคอกไปได้ก่อนโคแก่ที่อ่อนกำลัง โคแก่เดินเข้าคอกได้เป็นลำดับสุดท้าย ก็ปิดประตูคอกได้ เมื่อถึงเวลาเช้าเปิดประตูคอกแล้ว ถึงแม้โคที่มีกำลังมีอยู่มากหลายตัวแต่ทั้งหมดก็ออกจากคอกไม่ได้ มีแต่โคแก่เท่านั้นที่จะได้ออกาสออกจากคอกก่อน เพราะว่ายู่ตรงใกล้ปากประตูคอก ฉันทใด ก็ฉันทนั้น กุศลกรรมหรืออกุศลกรรมทั้งหลาย เมื่อครุกรรมไม่มี อาสันนกรรมนั้นแหละย่อมให้ผลก่อน เพราะเหตุว่าอยู่ใกล้ปากทางแห่งความตายนั่นเอง

ตัวอย่างเช่น พระนางมัลลิกา ทำกุศลไว้มาก แต่ในเวลาใกล้ตายนางนึกถึงอกุศลที่เคยทำไว้แล้ว อกุศลที่นึกถึงในขณะที่ใกล้ตายนั่นเอง เป็นอาสังกรรมนำให้นางไปเกิดในนรก กุศลที่ทำไว้ไม่มีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในกามสุคติภูมิ

หรือบางคนกำลังมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินอยู่ ดูหนังดูละคร รับประทานอาหารอย่างเฮฮา กับเพื่อนฝูง หรือบางคนกำลังทำมิจฉาอาชีพมีการลักทรัพย์ เป็นต้น เหล่านี้จัดเป็นอกุศลทั้งสิ้น ถ้าในขณะที่นั้นมีเหตุที่ต้องเสียชีวิตลง อกุศลเหล่านั้นก็เป็นอกุศลอาสังกรรม สามารถนำไปเกิดในอบายภูมิ

หรือ บุคคล เมื่อตอนใกล้ตายมีดีตกรรมที่เคยทำไว้ มาเป็นเครื่องให้ระลึกถึงว่าเคยฆ่าสัตว์ ฯลฯ หรือบางบุคคลเมื่อตอนใกล้ตาย มีลูกหลานทะเลาะกันอาจจะแย่งสมบัติกัน หรือตัวเองห่วงทรัพย์สมบัติ อกุศลกรรมที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย นั่นคือกรรมที่เป็นอาสังกรรม ย่อม นำไปสู่ทุกขคติได้ อาสังกรรมจึงเป็นกรรมที่สำคัญ จะให้ผลก่อนกรรมอื่น ๆ เว้นไว้แต่กรรมที่เป็นครุกรรม

จบ อาสังกรรม

๓. อาจิณณกรรม

อาจิณณกรรม หมายถึง กรรมที่เคยทำไว้เสมอ ๆ เป็นกรรมที่บุคคลสั่งสมไว้บ่อย ๆ ได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และมหากุศลกรรม ๘

อาจิณณกรรม ในบางแห่งเรียกว่า พาหุลกรรม แปลว่า *กรรมที่ทำไว้มาก* กรรมที่เคยทำไว้เสมอๆ บ่อยๆ คำว่าทำบ่อยๆ ไม่ใช่หมายถึงเพียงจะต้องทำทางกายตลอดเวลา แต่ถ้าเป็นกรรมที่ทำครั้งเดียว แต่นึกถึงบ่อยๆ ก็เป็นอาจิณณกรรมแล้ว เช่นเคย สร้างโบสถ์ ตลอดชีวิตอาจทำได้ครั้งเดียว แต่ว่านึกถึงบ่อยๆ ก็จัดเป็นอาจิณณกรรมฝ่ายกุศล เพราะนึกถึงครั้งใดจิตใจก็เป็นบุญ ในทางตรงกันข้ามถ้าเป็นอกุศลถึงแม้ทำครั้งเดียวแต่ถ้ามีการนึกถึงบ่อยๆ ก็เป็นอาจิณณกรรมฝ่ายอกุศล

ตัวอย่างเช่น ในสมัยพุทธกาล มีคนฆ่าหมูชื่อนายจุนทะ ฆ่าหมูทุกวัน เมื่อนายจุนทะใกล้ตาย เขาร้องเป็นเสียงหมูเมื่อตอนถูกเชือด กรรมที่เขาทำอยู่เสมอๆ ในขณะที่ ยังมีชีวิตอยู่กรรมนั้นไม่มีโอกาสส่งผล แต่เมื่อใกล้ตายก็มาส่งผล

ฉะนั้น กรรมใดที่บุคคลได้ทำไว้บ่อยๆ ตลอดช่วงเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ กรรมนั้นแหละเป็นอาจิณณกรรม ในขณะที่ใกล้ตายถ้าไม่มีกรรมอื่นๆ มาให้ผล กรรมที่เป็นอาจิณณกรรมก็จะให้ผลนำไปเกิด

จบ อาจิณณกรรม

๔. กฏัตตากรรม

กฏัตตากรรม หมายถึง *กรรมที่ทำไว้พอประมาณ* พอประมาณในที่นี้หมายถึงไม่เท่าถึงกรรมทั้ง ๓ ข้อ ที่กล่าวแล้วข้างต้น หรือหมายถึงกรรมในอดีตภพ

ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ทำกุศลหรืออกุศลโดยไม่มีความตั้งใจ คล้ายกับว่าไม่เต็มใจทำ ทำบุญกฐินผ้าป่าก็ทำอย่างจำใจ บุญอย่างนี้เมื่อพิจารณาแล้วก็ไม่เข้าข่ายครุกรรม อาสันนกรรม อาจิณณกรรม จึงกลายเป็นบุญชนิดกฏัตตากรรมไป

สรุป กรรมทั้ง ๔ อย่าง คือ ครุกรรม อาสันนกรรม อาจิณณกรรม และกฏัตตากรรม จะส่งผลเรียงไปตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ ๑ คือ ครุกรรมจะส่งผลนำไปเกิด

ลำดับที่ ๒ คือ ถ้าไม่มีครุกรรม อาสันนกรรมก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในชาติต่อไป

ลำดับที่ ๓ คือ ถ้าไม่มีครุกรรมและอาสันนกรรม อาจิณณกรรมก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในชาติต่อไปได้

ลำดับที่ ๔ คือ ถ้าไม่มีกรรมทั้ง ๓ อย่างข้างต้น กฏัตตากรรมก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในชาติต่อไปได้เป็นลำดับสุดท้าย

จบ กฏัตตากรรม

บทที่ ๖
กรรมหมวดที่ ๓
ปากกาลจตุกกะ

บทนี้จะศึกษาเรื่องกรรมหมวดที่ ๓ ชื่อว่าปากกาลจตุกกะ คือ ลำดับกาลแห่งการให้ผลของกรรม หรือระยะเวลาของการให้ผลของกรรม จำแนกออกไว้เป็น ๔ คือ

๑. **ทิวฐัมมเวทนียกรรม** คือ กรรมที่ให้ผลในภพนี้
๒. **อุปปีชชเวทนียกรรม** คือ กรรมที่ให้ผลในชาติที่ ๒ (หมายถึง ชาติที่ต่อจากชาตินี้)
๓. **อปราบริยเวทนียกรรม** คือ กรรมที่ให้ผลในชาติที่ ๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะเข้าถึงพระนิพพาน
๔. **อโหสิกรรม** คือ กรรมที่ไม่มีโอกาสให้ผล

กรรมทั้ง ๔ นี้ จะแสดงให้เห็นถึงผลของกรรมที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้กระทำตามระยะเวลา เพราะว่ากรรมที่ทำการอยู่ทุกวันนี้ กรรมบางอย่างให้ผลทันตาเห็นในภพปัจจุบัน กรรมบางอย่างจะให้ผลในชาติหน้า กรรมบางอย่างจะให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป และกรรมบางอย่างก็ไม่มีโอกาสให้ผลเลย

๑. ทิวฐัมมเวทนียกรรม

ทิวฐัมมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ได้นั้นต้อง เป็นกรรมที่มีกำลังแรง ในการกระทำความกรรมครั้งหนึ่งๆ วิธีจิตคือลำดับจิตที่เกิดขึ้นดับไปสืบต่อกัน ย่อมเกิดขึ้นมากมายหลายวิธี และในวิธีจิตหนึ่งๆ ก็มีขณะจิต คือจิตที่เสพอารมณ์ แล่นไปในอารมณ์ที่ปรารถนาจะทำการ ขณะมี ๗ ขณะ เจตนาในขณะทั้ง ๗ นั้นเองส่งผล กล่าวคือ ขณะดวงที่ ๑ ส่งผลในชาตินี้ ชื่อว่า **ทิวฐัมมเวทนียกรรม** ขณะดวงที่ ๗ ส่งผลในชาติที่ ๒ ชื่อว่า **อุปปีชชเวทนียกรรม** ขณะดวง ที่ ๒-๖ ส่งผลกรรมในชาติที่ ๓ จนกว่าจะถึงพระนิพพาน ชื่อว่า **อปราบริยเวทนียกรรม**

ทิวฐัมมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ส่งผลในชาตินี้ แบ่งออกได้ ๒ คือ

๑. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ ภายใน ๗ วัน
๒. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ แต่หลังจาก ๗ วันไปแล้ว

๑. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ ภายใน ๗ วัน

ตัวอย่างฝ่ายกุศล เช่น นายมหาทุคตะได้ถวายอาหารบิณฑบาตแก่พระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นกุศลที่มีกำลังมากจึงส่งผลทำให้เป็นเศรษฐี ภายใน ๗ วัน

หรือ นายปุณณะกับภรรยา ซึ่งเป็นคนยากจน ได้ถวายภัตตาหารแก่พระสารีบุตรที่เพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ ก็ทำให้เป็นเศรษฐีภายใน ๗ วัน

ตัวอย่างฝ่ายอกุศล เช่น พระเทวทัตกระทำโลหิตุปบาทและทำสังฆเภท และนายนั้นทมานพ ที่ทำลายพระอุบลวรรณาเถรีผู้เป็นพระอรหันต์ อกุศลกรรมหนักเช่นนี้ก็ส่งผลทำให้ถูกธรณีสูบลงไปสู่อเวจีมหานรก

๒. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้แต่หลัง ๗ วันไปแล้ว มี ๓ ประการ คือ

- ๒.๑ กุศล อกุศล ที่ทำในวัยเด็ก ส่งผลใน วัยเด็ก วัยกลางคน หรือ วัยชรา
- ๒.๒ กุศล อกุศล ที่ทำในวัยกลางคน ส่งผลใน วัยกลางคน หรือ วัยชรา
- ๒.๓ กุศล อกุศล ที่ทำ ในวัยชรา ส่งผลใน วัยชรา

เหตุที่จะทำให้ผลของทานกุศลปรากฏได้ในชาตินี้ มี ๔ คือ

- ๑. วัตถุประสงค์ คือ ผู้รับต้องเป็นพระอนาคามี หรือพระอรหันต์
- ๒. ปัจจัยสัมปทา คือ ปัจจัยที่ทำกุศลได้มาด้วยความบริสุทธิ์
- ๓. เจตนาสัมปทา คือ มีเจตนาตั้งใจในการทำกุศลอย่างแรงกล้า
- ๔. คุณาติเรกสัมปทา คือ พระอนาคามีหรือพระอรหันต์ผู้รับทานนั้น ได้พร้อมด้วยคุณพิเศษ กล่าวคือ ฟุ้งออกจากนิโรธสมาบัติ

เมื่อครบด้วยองค์ทั้ง ๔ แล้ว ทานของผู้นั้นก็สำเร็จเป็นปฏิฐัมมเวทนียกรรมและให้ได้รับผลในชาติปัจจุบันทันที

ปฏิฐัมมเวทนียกรรมจะส่งผลในชาตินี้ จะต้องมิลักษณะ ๔ อย่างๆ ใดอย่างหนึ่ง คือ

๑. ไม่ถูกเบียดเบียนจากกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ คือ ถ้าเป็นกุศลก็ต้องไม่ถูกเบียดเบียนจากอกุศล

๒. ได้รับการเกื้อหนุนเป็นพิเศษทั้งฝ่ายกุศลและอกุศล ต้องได้รับการเกื้อหนุนเป็นพิเศษ คือ

ฝ่ายกุศลปฏิฐัมมเวทนียกรรม คติสัมปัตติ ๔	ฝ่ายอกุศลปฏิฐัมมเวทนียกรรม คติวิปัตติ ๔
ก. คติสัมปัตติ คือ เกิดในสุคติภูมิ เป็นมนุษย์,	ก. คติวิปัตติ คือ เกิดในทุคติภูมิ

เทวดา	
ข. กาลสัมปัตติ คือ เกิดในสมัยที่มีพระพุทธศาสนา พระราชา ผู้ปกครองบ้านเมือง เป็นสัมมาทิฏฐิ	ข. กาลวิปัตติ คือ เกิดในสมัยที่ไม่มีพระพุทธศาสนา พระราชา ผู้ปกครองบ้านเมือง เป็นมิจฉาทิฏฐิ
ค. อุปธิสัมปัตติ คือ เกิดมาร่างกายอวัยวะครบ สมบูรณ์	ค. อุปธิวิปัตติ คือ เกิดมาร่างกายอวัยวะไม่ครบ หรือบกพร่อง
ง. ปโยคสัมปัตติ คือ เพียรประกอบแต่สุจริตกรรม	ง. ปโยควิปัตติ คือ เพียรประกอบในทางทุจริตกรรม

๓. มีเจตนาตั้งใจอย่างแรงกล้า

การกระทำความดีใดๆ ก็ หน้าที่จะกระทำสำเร็จล่วงออกมาทางกาย ทางวาจา ต้องมีการพิจารณาไตร่ตรองก่อน ถ้ามีเจตนาที่มีกำลัง แรงกล้าอย่างมาก กุศลหรืออกุศลที่สำเร็จด้วยเจตนาที่แรงกล้านี้ ก็จะส่งผลเป็นทิฏฐธัมมเวทนียกรรม คือ ให้ผลในปัจจุบันได้

๔. กระทำต่อผู้มีคุณพิเศษ

การกระทำความดีใดๆ เมื่อกระทำต่อบุคคลที่ประกอบด้วยคุณพิเศษ มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ หรือพระอนาคามี เป็นต้น

ฉะนั้น การบริจาคทานจึงต้อง ทำความเข้าใจว่าเราควรมีเจตนาตั้งใจในการทำทาน แต่ปฏิบัติคือ ผู้รับทานนั้นอย่าได้ปรารถนาเลย ขอให้ น้อมระลึกบูชาพระรัตนตรัย บูชาคุณพระพุทธเจ้า บูชาคุณพระธรรม บูชาคุณพระอริยสงฆ์ น้อมระลึกอย่างนี้แล้วจึงให้ทาน ผลแห่งทานนั้นย่อมมีผลอย่างมาก หรืออย่างสูงได้

จบทิฏฐธัมมเวทนียกรรม

๒. อุปัชฌายะเวทนียกรรม

อุปัชฌายะเวทนียกรรม หมายถึง กรรมที่ส่งผล คือ นำไปเกิด ในภพที่ ๒ เป็นภพที่ต่อจากปัจจุบันที่สิ้นชีวิตลง

กรรมที่ทำให้สำเร็จประโยชน์ในภพที่ ๒ มีทั้งฝ่ายอกุศลและกุศล ฝ่าย อกุศลนั้นก็คือผู้ประกอบอนันตริยกรรมทั้ง ๕ ประการ ซึ่งเป็นกรรมหนักย่อมจะส่งผลในภพที่ ๒ คือเมื่อสิ้นชีวิตจากภพนี้ไปย่อมส่งผลนำเกิดในอบายภูมิทันที ฝ่ายกุศลก็ได้แก่มหากุศล ๘ ที่จะทำหน้าที่ส่งผล คือนำไปเกิดในมนุษย์และเทวดา รูปาวจรกุศล และ อรูปาวจรกุศล ที่จะทำหน้าที่ส่งผล คือนำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ

จบอุปัชฌายะเวทนียกรรม

๓. อปรายเวทนียกรรม

อปรายเวทนียกรรม หมายถึง กรรมที่ส่งผลในภพอื่น ๆ คำว่า ภพอื่น ๆ คือภพที่นอกจากภพนี้และภพหน้า ฉะนั้นภพอื่น ๆ จึงหมายถึงตั้งแต่ภพที่ ๓ เป็นต้นไป

การทำกุศลหรืออกุศลเมื่อสำเร็จแล้ว ถ้าไม่ส่งผลในภพที่ ๒ ที่เป็นอุปัชฌายะเวทนียกรรม ก็จะส่งผลเป็นอปรายเวทนียกรรม คือจะต้องได้รับผลในภพต่อไป อาจจะเป็นภพที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๑๐ ถึงจะได้รับก็ได้ไม่จำกัดจนกว่าจะถึงซึ่งพระนิพพาน

ในนิบาตชาดกได้แสดงไว้หลายเรื่องเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ว่า ผู้ที่ฆ่าสัตว์ตายตัวหนึ่ง เมื่อตายจากโลกนี้ไปแล้วก็ไปเกิดในนรก และเมื่อพ้นกรรมจากนรกไปเกิดในภูมิใดภูมิหนึ่งแล้ว ก็ถูกฆ่าตายเรื่อยๆ ไป ด้วยอำนาจแห่งอปรายเวทนียกรรม

คัมภีร์พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่ม ๑ ภาค ๒ ตอน ๓ - มีเรื่องโดยสรุปดังนี้

เรื่องที่ ๑ ภิกษุหลายรูปเดินทางมาเฝ้าพระศาสดาที่เชตวัน เข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้านหนึ่ง ชาวบ้านเลื่อมใสมนต์ให้ฉัน ก่อนฉันภิกษุผู้เป็นหัวหน้าได้แสดงธรรมให้ฟังก่อน เพื่อเพิ่มพูนศรัทธาของทายกผู้ถวาย ขณะที่ชาวบ้านนั่งฟังธรรมอยู่นั้นเอง ไฟจากเตาไฟลุกขึ้นติดชายคา ทำให้เสวียนหญ้า(ขดหญ้าที่ทำไว้เพื่อรองหม้อที่เพิ่งยกขึ้นจากเตา) อันหนึ่งถูกไฟไหม้และลมพัดปลิวขึ้นจากชายคาลอยอยู่ในอากาศ

ขณะนั้น กาดัวหนึ่งบินมาสอดคอเข้าไปในเสวียนหญ้า เกลียวหญ้าพันคอไหม้ กาดกกลงมาตายกลางบ้าน ภิกษุทั้งหลายเห็นเช่นนั้นแล้วคิดว่า “กรรมนี้หนักหนอ เว้นพระศาสดาเสียใครเล่าจักรู้กรรมที่ทำได้กระทำแล้ว เราจักทูลถามพระศาสดา ” เมื่อลาชาวบ้านจึงมุ่งหน้าเดินทางไปเฝ้าพระศาสดา

เรื่องที่ ๒ ภิกษุอีกพวกหนึ่งต้องการไปเฝ้าพระศาสดาที่เชตวันเหมือนกัน โดยสารเรือไป เรือหยุดนิ่งในมหาสมุทร คนในเรือปรึกษากันว่าคงจะมีคนกาลกิณี (คนชั่ว) อยู่ในเรือนี้ จึงจับสลากกัน สลากไปตกอยู่ที่ภรรยา นายเรือซึ่งยังสาวสวยและอายุน้อย คนทั้งหลายต้องการเอาใจนายเรือจึงให้จับสลากใหม่ สลากไปตกแก่ภรรยาในเรือถึง ๓ ครั้ง พวกลูกเรือและคนโดยสารมองเห็นนายเรือเหมือนจะถามว่า “จะทำอย่างไรกัน? ”

นายเรือตรองแล้ว จึงกล่าวว่า “ข้าพเจ้าไม่อาจให้คนทั้งปวงพินาศลง เพราะคนๆ เดียว ข้าพเจ้า จะสละหญิงนี้ ขอท่านทั้งหลายจงทิ้งเธอลงในมหาสมุทรเสียเถิด”

คนทั้งหลายจับหญิงนั้นเพื่อโยนลงน้ำ หญิงนั้นก็ร้องขอความช่วยเหลือ นายเรือจึงสั่งลูกเรือว่า “จงเปลื้องอาภรณ์ของเธอออกเสียก่อน ใส่ไว้ก็ไม่มีประโยชน์ เอาผ้าเก่าๆ ให้เธอห่ม และที่สำคัญคือเราไม่อาจเห็นความทรามของเธอบนผิวน้ำได้ ขอให้ท่านทั้งหลายจงเอาหม้อบรรจุทรายผู้เชือกแล้วผูกติดกับคอของเธอ เพื่อให้จมลงไปเร็วๆ” ลูกเรือก็จัดการตามนั้น นางนั้นได้กลายเป็นเหยื่อของปลา แล้วเรือก็แล่นไปได้อย่างปกติ

ภิกษุทั้งหลายเห็นเรื่องนี้แล้ว คิดว่ายากเว้นพระศาสดาเสียใครเล่าจักรู้ดีตกรรมของหญิงนี้ เราจักทูลถามเรื่องนี้กับพระศาสดา

เรื่องที่ ๓ ภิกษุอีก ๗ รูปเดินทางจากชนบทมุ่งหน้าไปเฝ้าพระศาสดาที่เขตวัน ระหว่างเดินทางมาค้าลง ณ ที่แห่งหนึ่ง เข้าไปขออาศัยวัดแห่งหนึ่งพักนอน โก้ววัดมีถ้ำ ในถ้ำมีเตียง ๗ เตียง ภิกษุเจ้าของถ้ำจึงจัดให้ภิกษุพักในถ้ำนั้น ตอนกลางคืนหินก้อนใหญ่กลิ้งลงมาปิดปากถ้ำ ภิกษุเหล่านั้นออกไม่ได้ พวกภิกษุเจ้าของถ้ำช่วยกันผลักก็ไม่ออก ประกาศให้ชาวบ้านถึง ๗ ตำบลรอบๆ นั้นมาช่วยกันผลักก็ไม่ออก

ภิกษุ ๗ รูปนั้นติดอยู่ในถ้ำ ๗ วัน อดข้าวอดน้ำได้รับทุกขเวทนาอย่างแรงกล้าเกือบจะสิ้นชีวิต พอถึงวันที่ ๗ หินก้อนนั้นก็เคลื่อนออกไปพ้นจากปากถ้ำ

พวกภิกษุออกจากถ้ำได้ คิดว่า “บาปกรรมของพวกเราเนี่ย เว้นพระศาสดาเสียแล้ว ใครเล่าจักรู้ พวกเราจักทูลถามพระศาสดา ” แล้วมุ่งหน้าไปเมืองสาวัตถี ภิกษุเหล่านั้นทั้ง ๓ พวก มาพบกันในระหว่างทาง รู้ว่ามีความประสงค์เหมือนกัน จึงเข้าเฝ้าพระศาสดา ทูลถามถึงข้อข้องใจของตนตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. กรรมเก่าของกา

พระศาสดาตรัสอดีตกรรมของกา มีเรื่องโดยสรุปดังนี้

ในอดีตกาล ชวานาผู้หนึ่งฝึกโคของตนในเมืองพาราณสี แต่ไม่อาจฝึกได้ เพราะโคนั้นเดินไปได้หน่อยหนึ่งแล้วก็หยุด เมื่อเขาตีให้ลุกขึ้น มันเดินไปได้หน่อยหนึ่งแล้วก็หยุดอีก เป็นอย่างนี้อยู่ตลอด เขาโกรธมากกล่าวว่า “ต่อไปนี่มันจงนอนให้สบายเถอะ ” เขาได้เผาโคตัวนั้นทั้งเป็นโดยการนำหญ้ามาพันเป็นพวงมาลัยจุดไฟแล้วคล้องคอโค เขาตายจากชาตินั้นไปเกิดในนรกนาน พ้นจากนรกมาเกิดเป็นกา ถูกไฟคลอกตายมา ๗ ครั้งแล้ว ด้วยเศษกรรมที่เหลือ

๒. กรรมเก่าของภรรยานายเรือ

พระศาสดาตรัสอดีตกรรมของภรรยานายเรือ มีเรื่องโดยสรุปดังนี้

ในอดีตกาล ภรรยานายเรือเป็นบุตรีของคหบดีคนหนึ่งในเมืองพาราณสี นางทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง เช่น ตักน้ำ ช้อนข้าว ปรุงอาหาร เป็นต้น นางเลี้ยงสุนัขไว้ตัวหนึ่ง มันรักนางมาก หนึ่งดูนางทำงานต่างๆ

อยู่ตลอดเวลาไม่เคยห่าง เมื่อนางนำอาหารไปให้สามีที่นา หรือไปเก็บผัก สุนัขนั้นจะตามไปด้วยทุกหนแห่ง จนพวกหนุ่มๆ ล้อกันว่า “แน่ะ พรานสุนัขออกแล้ว วันนี้พวกเราต้องได้กินข้าวกับเนื้อเป็นแน่” เป็นเช่นนี้หลายครั้งเข้า นางก็เกิดความอายเพราะคำพูดนั้น จึงเอาก้อนดินบ้าง ก้อนหินบ้าง ท่อนไม้บ้าง ไล่ตี เพื่อต้องการให้สุนัขนั้นจากไปให้ได้ มันไปได้หน่อยหนึ่งก็หวนกลับมาหานางอีก

นับถอยหลังจากชาติปัจจุบันไป ๓ ชาติ สุนัขนั้นเคยเป็นสามีของนาง มันจึงมีความรักในตัวนางมาก วันหนึ่งนางเอาอาหารไปให้สามีแล้วก็เอาเชือกไปด้วย เมื่อให้อาหารแก่สามีแล้ว เอากระออมเปล่าไปยังทำน้ำหนึ่ง เอาทรายใส่จนเต็มแล้วเอาปลายเชือกผูกเข้ากับปากหม้อ แล้วเรียกสุนัขเข้ามาใกล้ มันดีใจว่า นานเหลือเกินแล้วที่ไม่เคยได้ยินเสียงอันแสดงความปรานีอย่างนี้จากนายของมันเลย จึงกระดิกหางเข้าไปหาอย่างดีใจลั่นเหลือ นางเอาปลายเชือกข้างหนึ่งผูกคอสุนัขแล้วผลักกระออมลงน้ำ สุนัขนั้นตายเพราะถูกถ่วงจมลงน้ำ ด้วยกรรมนี้ นางตกนรกหมกใหม่ในนรกนาน ด้วยกรรมที่เหลือจึงถูกถ่วงน้ำด้วยหม้อทรายมาถึงร้อยชาติแล้ว

๓. กรรมเก่าของภิกษุ ๗ รูป

ในอดีตกาลเด็กเลี้ยงโค ๗ คนในเมืองพาราณสี จะต้อนฝูงโคไปเลี้ยงในที่ต่างๆ ทีละ ๗ วัน วันหนึ่งพวกเขาได้พบเหยี่ยวตัวหนึ่งจึงช่วยกันไล่ เหยี่ยวหนึ่งเข้ารูในจอมปลวก ตอนนั้นเย็นมากแล้วต้องนำโคกลับ จึงปรึกษากันว่าพรุ่งนี้ค่อยมาจับ แล้วช่วยกันเอาใบไม้อุดรูทั้ง ๗ รู ของจอมปลวก

วันรุ่งขึ้นเป็นวันครบกำหนดที่จะต้องย้ายโคไปเลี้ยงที่อื่น พวกเด็กๆ ลืมเสียสนิทว่าได้ขังเหยี่ยวไว้ตลอดเจ็ดวันพวกเด็กๆ ก็เลี้ยงโคในที่ใหม่ เมื่อครบ ๗ วันแล้ว จึงต้อนฝูงโคย้อนไปที่เก่าอีก เพราะหญ้าที่เป็นอาหารโคในที่เก่านั้นงอกใหม่แล้ว

เมื่อไปถึงจึงนึกได้ช่วยกันเอาใบไม้ออก เหยี่ยวอดอาหาร อดน้ำ เหลือแต่หนังหุ้มกระดูกคลานออกมา เด็กๆ รู้สึกสงสาร จึงไม่ได้ทำร้ายมัน ปล่อยมันไป เด็กพวกนั้นไม่ได้ไปตกในนรก เพราะมิได้ฆ่าเหยี่ยว แต่ได้ขังครั้งละ ๗ วัน อดข้าวอดน้ำมา ๑๔ ชาติแล้ว เด็กเลี้ยงโค ๗ คนนั้น คือภิกษุ ๗ รูปที่มาติดอยู่ในถ้ำนั่นเอง

ภิกษุรูปหนึ่งทูลถามพระศาสดาว่า “สถานที่ๆ พ้นจากกรรมไม่มีหรือ ” พระศาสดาตรัสเป็นพุทธภาษิตมีคำแปลว่า

ไม่ว่าในกลางหา หรือท่ามกลางมหาสมุทร

หรือระหว่างภูเขา แผ่นดินที่มัจจุราชนั่งมือไปไม่ถึงนั้นมิได้มี

จบอปรายเวทนิยกรรม

๔. อโหสิกรรม

สำหรับ อโหสิกรรมนี้ไม่มีองค์กรรมโดยเฉพาะ แต่จะหมายเอา เจตนาที่เกิดขึ้นกับจิตทุกดวงใน ชวนจิตทั้ง ๗ ดวง เมื่อล่วงเลยเวลาที่จะส่งผลไปแล้วและยังไม่ได้ส่งผลเลย ก็ แสดงว่ากรรมนั้นไม่มีโอกาสส่งผลอีกต่อไป จึงเรียกว่า อโหสิกรรม

ตัวอย่างเช่น นายทองแก้วระหว่างที่มีชีวิตอยู่ได้สร้างกรรม ๓ อย่าง คือ ให้ทานแก่ผู้มีศีล รักษาอุโบสถศีลทุกวันพระ และในตอนเป็นเด็กเคยฆ่าปลา ในชาตินี้กรรมที่เคยรักษาอุโบสถศีลได้มีโอกาสส่งผลทำหน้าที่กฐิฐัมมเวทนียกรรม กรรมอีกสองอย่าง คือ การให้ทานและการฆ่าปลานั้นไม่มีโอกาสส่งผลในชาตินี้ กรรมทั้งสองอย่างนี้แหละที่ไม่มีโอกาสส่งผลเป็นกฐิฐัมมเวทนียกรรมในชาตินี้และหมดโอกาสส่งผลแล้ว จัดเป็นอโหสิกรรม

ชีวิตของบุคคลที่เกิดมา หนีกรรมไม่พ้น ทั้งกรรมเก่าและกรรมใหม่ กรรมใหม่ ก็ทำตลอดเวลาทั้งทางกาย วาจาและใจ โดยเฉพาะกรรมใหม่ที่ทำนั้นถ้าเป็นอกุศลจะแก้ไขอย่างไรที่จะให้อกุศลกรรม นั้นเป็นอโหสิกรรม หรือทำกุศลมากมายแต่กุศลนั้นไม่ให้ผล แล้วจะทำอย่างไรกุศลนั้นจึงจะส่งผล ได้ เรื่องนี้ต้องพิจารณาว่ากรรมจะสำเร็จได้ด้วยเจตนาของผู้ทำ บางครั้งทำกุศลอย่างที่เห็นเขาทำก็ทำบ้าง ทำด้วยความไม่ตั้งใจ กุศลอย่างนี้ไม่มีกำลัง อินทรีย์ไม่เข้มแข็ง ถ้าจะให้กุศลที่มีกำลัง ผู้ทำจะต้อง ประกอบด้วยอินทรีย์ทั้ง ๕ ที่มีกำลัง

อินทรีย์ ๕ อย่าง คือ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา เมื่อพิจารณาแล้วก็เหมือน ไม่ยาก แต่ในทางปฏิบัติต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างจึงทำได้สำเร็จ **อินทรีย์คือ กำลัง** การประกอบกรรมทั้งทางกาย วาจา ใจ ถ้าจะให้สำเร็จได้โดยไม่ย่อท้อ ทำได้อย่างต่อเนื่อง ทำอย่างไม่ขาดสาย บุคคลผู้นั้นต้องอาศัยความ เต็ดเดี่ยว ความมีกำลังในการเพียรสร้างกุศลความดี เพราะว่าถ้าขาดกำลังในการกระทำแล้วกุศลนั้นๆ อาจอ่อนกำลังลง อาจสำเร็จไม่สมดังที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก หรือไม่สมารถจะกระทำกุศลนั้นได้อีกต่อไป เพราะขาดกำลังคือ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ไปเสียแล้ว

เมื่ออินทรีย์ ๕ คือ ความเป็นใหญ่ในแต่ละทางเกิดขึ้นได้ ก็จะเกิดเป็นกำลังในการขับเคลื่อนให้การทำ กุศลนั้นเป็นไปได้อย่างเต็มกำลัง กำลังหรือพลังนี้ก็คือ พละ โดยเฉพาะพลังใจต้องทำให้เกิดขึ้น และ ที่สำคัญ คือจะต้องเพิ่มพูนอยู่เสมอ ในพละทั้ง ๕ คือ

๑. สัทธาพละ คือ ความเชื่อ บุคคลควรจะต้องปลูกความเชื่อความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ให้มั่นคง ความมั่นคงจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัญญาความรู้ เช่น มีความเชื่อใน ปัญญาตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อกรรม เชื่อโลกนี้ โลกหน้า เชื่อการเวียนว่ายตายเกิด เชื่อผลของกรรมดีกรรมชั่ว

๒. วิริยพละ คือ ความเพียร ความบากบั่น เพราะการทำความดีถ้าไม่มีความเพียร ก็ทำไม่สำเร็จ และความเพียรที่ทำความดีให้สำเร็จนั้นต้อง เป็นชนิด “ทำความดีเพื่อความดี” ไม่ใช่ทำความดีเพื่อลาภสักการะ สรรเสริญ หรือความสุข ต้องมุ่งมั่นทำความดีเพื่อผลของความดี

๓ . สติพละ คือ ความระลึกได้อยู่เสมอ สติจะต้องระลึกในสติปัญญา ถ้านอกจากสติปัญญาแล้ว ก็ควรระลึกคือพิจารณาปัญหาต่างๆ อย่าง รอบคอบ อย่าง คนมีสติ ไม่ใช่มองอย่างคนมีโมหะ สติจะสกัดกั้นความ ยินดีความ ยินร้ายไม่ให้เข้าครอบงำ ใจได้ เช่น โดยปกติ ของปุถุชนเมื่อ พบหรือได้รับอารมณ์ที่ดี ก็เกิด ความรู้สึกพอใจ มีความรักในสิ่งนั้น แต่ถ้ามีสติกำกับอยู่ในขณะรับอารมณ์แล้ว ความชอบใจก็จะมีในขณะนั้น ทำให้ลดละความเพลิดเพลนยินดีลงไปได้ ความเพลิดเพลนยินดีใน อารมณ์ก็เป็นสาเหตุให้บุคคลหลงลืมสติ

๔. สมာธิพละ คือ ความตั้งใจที่มั่นคง ความมั่นคงใน การทำกิจการทั้งปวง การทำความดีต้องมีสมာธิ คือมีความมั่นใจในตัวเองว่าจะทำความดีต่อไปโดยไม่หวั่นไหว

๕. ปัญญาพละ คือ ความรอบรู้ ความรู้เท่าทัน ความ เข้าใจในสิ่งที่กระทำ ไม่ใช่ทำด้วยความไม่รู้ แต่ทำด้วยความรู้คือทำ ด้วยปัญญา

เมื่อผู้ใดทำให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติ ๕ อย่างดังที่กล่าวมานี้ ทำได้อย่างครบถ้วน อย่างแก่กล้า แล้ว ก็อาจทำให้ผู้นั้นได้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติ ๕ อย่าง ในภพต่อ ๆ ไปได้ทุกชาติ จนกว่าจะเข้าสู่พระ นิพพาน เมื่อเป็นเช่นนี้อกุศลอุปนิสัยกรรมนั้นก็ไม่มีโอกาสที่จะส่งผลได้ กลายเป็นอโหสิกรรมไป

ส่วนอกุศลกรรมนั้น บางคนทำอกุศลตามๆ แบบเขาชนนาก็ทำ ชนไปกินสุรายาเมา ชนไปเที่ยว รื่นเริง ก็ทำตามๆ เขาไป เพราะมีโมหะ ไม่มีปัญญา มีแต่ความหลง ทำโดยไม่ตั้งใจทำ อกุศลกรรมเหล่านี้ก็มี กำลังอ่อน การจะแก้ไขเพื่อให้เป็นอโหสิกรรม ก็ต้องแก้ไขด้วยการสร้างกุศล เช่น ศึกษาธรรมะ เรียนให้รู้เรื่อง พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และไม่นึกถึงอกุศลกรรมเก่าๆ นั้น เพียรสร้างความคิดละความชั่วคือบาปอกุศลทั้ง มวล

อกุศลอุปนิสัยกรรม จะเป็นอโหสิกรรมได้นั้น เราต้องพร้อมด้วยคุณสมบัติ ๕ อย่าง คือ

- ๑. ปุพเพกตปุญญตา ความเป็นผู้ที่ได้ทำบุญกุศลไว้ในกาลก่อน
- ๒. ปฏิรูปเทสวาสะ การอยู่ในถิ่นฐานหรือประเทศที่สมควร

- ๓. สัปปริสุปัสสยะ ต้องสมาคมกับสัตบุรุษ คบคนดี
- ๔. สัทธัมมัสสวณะ ต้องหมั่นฟังธรรม ศึกษาธรรมอยู่เสมอ
- ๕. อัตตสัมมาปณิธิ การตั้งตนไว้ชอบ

๑. ปุพเพกตปุญญตา คือ เป็นผู้ได้กระทำบุญกุศลไว้แล้วในกาลก่อน จึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ในชาตินี้ และจะต้องปลุกฝังให้เกิดขึ้น ต่อไปอีกด้วย หมายความว่าชาตินี้ก็ต้องทำบุญ สังสมบุญ

๒. ปฏิจจุปเทสวาสะ คือ การอยู่ในถิ่นฐานหรือประเทศที่สมควร อยู่ในถิ่นฐานที่มีพุทธศาสนา มีคนเป็นนักปราชญ์ มีศีลธรรม

๓. สัปปริสุปัสสยะ คือ การสมาคมกับสัตบุรุษ สัตบุรุษคือคนดี คนดีคือคนที่มีศีลธรรม อย่าไปคบค้าสมาคมกับคนอันธพาล คนเลว

๔. สัทธัมมัสสวณะ คือ หมั่นฟังธรรม ศึกษาธรรมอยู่เสมอ เพื่อจะได้เข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วก็นำคำสอนนั้นมาใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต

๕. อัตตสัมมาปณิธิ คือ ตั้งตนไว้ชอบ ตั้งตนของเราไว้ในทางที่ชอบ ไม่ตั้งตนไว้ในทางที่ผิด
คุณธรรมทั้ง ๕ ประการนี้ ควรปลุกฝังไว้ในชาตินี้ อกุศล กรรมที่เคยทำไว้ก็อาจจะไม่มีโอกาสที่จะส่งผล และคุณธรรมทั้ง ๕ นี้ ย่อมทำให้มีเสถียรบุญหนุนนำสัตว์ที่ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ ให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ในอรรถภาพ สมบูรณ์ในภพชาติ และเสถียรนี้จะเป็นประโยชน์นำส่งไปจนกว่าจะถึงซึ่งพระนิพพาน

จบบทเรียน ชุดที่ ๗.๑

หนังสืออ้างอิง

- ๑. ปรมัตถโชติกะ มหาอภิธัมมัตถสังคหฎีกา ปริจเฉทที่ ๕ เล่ม ๒ กัมมจตุกกะ และ มรณุปปัตติจตุกกะ (หลักสูตรชั้นมัชฌิมอภิธรรมิกะตรี) รจนาโดย พระสัทธัมมโชติกะ ฐัมมาจริยะ พิมพ์ที่โรงพิมพ์ ทิพยวิสุทธี วันที่พิมพ์ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๙
- ๒. พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สीलขันธวรรค เล่ม ๑ ภาค ๑